ΕΚΔΟΤΗΣ
ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Δ'. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΑΡΙΘ. 24.

ΧΡΙΣΤΟΣ

Ὁ κόσμος βαρειοστέναχτος
μὲ βάσανα καὶ πάθια,
σὲ δρόμους αἱματόβρεχτους,
σὲ δρόμους ὅλ' ἀγκάθια,
μέσ' σὲ σκοτάδια τρίσβαθα
παράδερνε χαμένος
διωγμένος ἀπ' τὴν ἀρετὴ
κ' ἀπ' τὴν κακία συρμένος.

Καὶ γύρω του κλάψες, φωνές.
στενάγματα καὶ θρῆνοι
σ' ἄσχολο ἀγέρι τῆς ζωῆς
παράξεν' εἶχε γίνει
κι' ἀπὸ στεργιὲς καὶ πέλαγα
στὸ πρόσωπό του ἐφύσα
τέτοιος κακοῦργος ἄνεμος
ὅλο φωτιὰ καὶ λύσσα.

Τὸν κόσμο ἀλαφροστήθωτο
μ' ἐλπίδα καὶ γαλήνη
στὸν δρόμο τὸν κατάσπαρτο
ποῦ ρόδα ἀνθοῦν καὶ κρινοι
τὸν ὁδηγοῦν τώρα μὲ φῶς ἀπόκοσμο, μεγάλο
ἀπ' τόνα χέρι ἡ ἀρετή, κ' ἡ καλοσύνη ἀπ' τ' ἄλλο.

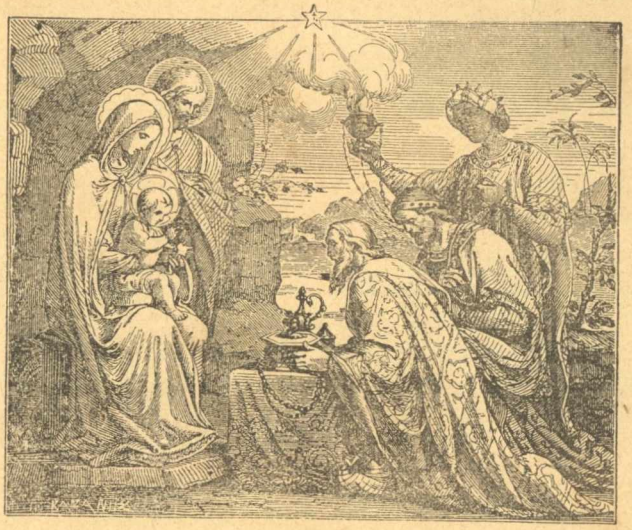

Καὶ γύρω του κελαϊδισμὸς,
πρωτάκουστος κι' ὡραῖος
τ' ἀγέρι ἐγίνη τῆς ζωῆς
κ' ἔγιν' ὁ κόσμος νέος
καὶ σὰ γλυκὸς ἀνασασμὸς
στὸ πρόσωπό του τρέμει
τὸ θεῖο μοσχοβόλημα
ποῦ τὸ σκορποῦν οἱ ἀνέμοι.

Χαῖρε Μεγάλε Ἀπόστολε
ποῦ μ' ἄτρεμα τὰ χέρια
τὸν ἄνθρωπον ἀνέβασες
ψηλότερ' ἀπ' τ' ἀστέρια,
χαῖρε μεγάλε δίκαιε,
θεὲ τῆς καλοσύνης,
ποῦ τὰ σκοτάδια ἐσὺ σκορπᾶς
καὶ φῶτα οὐράνια δίνεις.

Χαῖρε Χριστὲ ποῦ αὔριον
γεννιέσαι καὶ προβάλλει
'ς τοῦ κόσμου τὰ μεσάνυχτα
ἡ χαραυγὴ ἡ μεγάλη.

Μ. Α. Μαλακάσης.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη τὰ Χριστούγεννα ἀνατέλλουν χαρμόσυνα καὶ ὁ κόσμος δοξάζει τὴν ἀνατολὴν ἑνὸς Θεοῦ Μεγάλου καὶ ἡ ποίησις ἡ ἀφελὴς καὶ γλυκεῖα τῆς φάτνης, ποίησις ριζωμένη εἰς τὰ εὐαισθητότερα τῶν ἀναμνήσεών μας ἔτη, μᾶς βαλσαμώνει μὲ συγκίνησιν τὴν καρδίαν καὶ μᾶς κάμνει νεωτέρους καὶ μᾶς φαιδρύνει τὴν ψυχὴν μὲ μίαν ἀκτῖνα τοῦ θείου φωτὸς τοῦ ἀστέρος τῶν Μάγων.

Χριστούγεννα.

Ἡ φάτνη ταπεινή, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς νυκτός, κρατεῖ τὸ μυστήριον τῆς μεγάλης Γεννήσεως. Ἐν μέσῳ τῶν ἠρέμων, τῶν ῥιγηλῶν ἀγελάδων, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς ἀποκρυσταλλωμένους καὶ παιδικούς, ἐν μέσῳ τῶν γονυπετήσεων τῶν Μάγων, κεῖται τὸ βρέφος τὸ Θεῖον, ὁ Ἄνθρωπος ὁ Ὕψιστος, ὅστις θὰ ἐπαναστατήσῃ τὸν κόσμον καὶ τοῦ ὁποίου ἡ σκιὰ θὰ παραμείνῃ αἰωνία καὶ δεσπόζουσα ὑπεράνω τῆς ζωῆς τοῦ πλανήτου μας.

Ὑψώσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἂν ἔχετε πίστιν θὰ ἴδητε καὶ τὸν ἀστέρα τῆς Ἀνατολῆς λάμποντα ἀπὸ φῶς ἀνέσπερον, σελαγίζοντα μυστηριωδῶς, χύνοντα θωπευτικὰ νάματα φωτὸς καὶ ἀγάπης ἐπὶ τῶν κυλιομένων κόσμων.

Καὶ γονυπετήσατε ὅλοι, εἰς ὅσους λάμπει καὶ εἰς ὅσους ἐσβέσθη ὁ ἀστὴρ τῆς πίστεως —δι' ὅσους ὁ οὐρανὸς εἶνε μυστήριον καὶ δι' ὅσους εἶνε κενός, — γονυπετήσατε ὅσοι ὑπήρξατε παιδία καὶ ὅσοι ἐσκιάσθητε ἀπὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρον, — γονυπετήτατε καὶ λατρεύσατε μὲ χρυσὸν καὶ μὲ λίβανον καὶ μὲ σμύρναν.

*
* *

Χριστούγεννα.

Μὲ πόσας ἀναμνήσεις καὶ μὲ πόσα πτερυγίσματα γελώτων καὶ μὲ πόσας ἐλπίδας καὶ μὲ πόσα δάκρυα εἶνε φορτωμένη ἡ λέξις αὐτή!

Οἱ κώδωνες ἠχοῦσι φαιδροί, κώδωνες παρελθόντων ἐτῶν εἰς τὰ ὦτά μου καὶ αἱ μορφαὶ αἱ πεθαμέναι τῶν προσφιλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκάθηντο εἰς τὰς τραπέζας τὰς φωτισμένας τοῦ Χριστουγεννιάτικου δείπνου, μοῦ μειδιῶσι διὰ μέσου τοῦ θανάτου. Τὰ ἔτη μου ὅλα, μὲ τὸ ἄρωμα τὸ βαλσαμῶδες τοῦ παρελθόντος, πτερυγίζουν τριγύρω μου καὶ ὅλα ἀποσπῶσι καὶ ἐν δάκρυ γλυκὺ ἄκοπον ἀπὸ τὸν ὀφθαλμόν μου καὶ ὅλα ἤθελα νὰ τὰ ἐναγκαλισθῶ μὲ πόθον.

Καμμία ἡμέρα γλυκυτέρα, καμμία ἡμέρα περισσότερον φαιδρά, καμμία ἡμέρα φωτεινοτέρα ἀπὸ αὐτὴν μὲ τὰς χαρὰς τῶν παίδων καὶ τὰ φῶτα τῶν συμποσίων καὶ τὰς προσδοκίας τῶν δώρων. Εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔτη δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἔχουν ὡς φωτεινώτερον σημεῖον καθαρώτερον τὰ Χριστούγεννα, τὴν ἡμέραν τῆς χαρᾶς.

Ἡ χαρὰ αὕτη καὶ τὸ γόητρον τῆς ἡμέρας τῆς εὐλογημένης καὶ ἡ ζωηρότης, μὲ τὴν ὁποίαν παραμένει εἰς ὅλων μας τὴν μνήμην, εἶνε ἀνεξήγητος.

Διατί νὰ θελήσωμεν νὰ φιλοσοφήσωμεν καὶ διατί νὰ ἤμεθα ψυχροὶ καὶ διατί νὰ μὴ γίνωμεν πάλιν παιδία ἀφελῆ καὶ διατί νὰ μὴ πιστεύσωμεν τάχα, ὅτι εἶνε τὸ παιδίον τῆς φάτνης καὶ ἡ αἴγλη τοῦ μετώπου του καὶ ἡ γεννησίς του ἡ δοξασμένη, τὰ ὁποῖα θαυματουργοῦν τὴν χαρὰν καὶ τὴν φωτεινότητα τῆς ἡμέρας καὶ μᾶς χαράσσουν εἰς τὴν ψυχὴν ἀλησμόνητα ὅλα μας τὰ Χριστούγεννα ;

. . . Τὸ παιδίον τῆς φάτνης δύναται ὅλα τὰ θαύματα. Τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος, ὁ ὁποῖος ἔκλινε μὲ λατρείαν ἄνω τῆς κοιτίδος του, παραμένει ἀκόμη, μετὰ πάροδον εἴκοσι αἰώνων, ὁ μεγαλείτερος πυρσός, ὁ ἄφθιτος, ὁ ἀπροσπέλαστος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἀνθρωπότης ἀτενίζει μὲ ὅλα της τὰ βλέμματα.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως ὁ κοσμος ἀνετράπη, τὸ παρελθὸν ἐχωρίσθη ὡς μὲ ῥομφαίαν πυρίνην ἀπὸ τὴν αἴγλην τοῦ παιδίου καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ κόσμου ἐστράφη εἰς ῥοῦν ἄλλον, εἰς κοιτίδα ἄλλην, ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος.

Καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν ὄχι πλέον ὡς παιδία μὲ ἀφέλειαν καὶ μὲ συγκίνησιν παρασύρουσαν, ἀλλ' ὡς λάτραι τῆς προόδου, γονυπετήσατε ὅλοι, φιλόσοφοι καὶ πυρρωνισταί, δηλητηριασμένοι καὶ μή, ἀπὸ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ χαμηλώσατε πολὺ τὰς κεφαλάς σας, ὅπως χαιρετίσητε τὴν κοιτίδα τοῦ ὑπεραν θρώπου, ὅστις ἐνίκησεν αἰῶνας, ὅστις ἐκρήμνισε θεοὺς καὶ ὅστις ὕψωσε μὲ τὴν χεῖρά του τὸν κόσμον ἀπὸ βυθοὺς βαρβαρότητος εἰς ὕψη ἰδανικῶν, εἰς σφαῖρας ἄλλας. γειτνιαζούσας μὲ τὸν οὐρανὸν τοῦ ἰδεώδους.

Ν. Ἐπ.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΗΣ ΧΑΤΖΙΝΑΣ

Κάτω εἰς τὸ ἕλος. πνιγμένον ἀπὸ τὰ πυκνὰ βοῦρλα κ' ἔρημον μέσα εἰς τὴν νοσηρὰν βλάστησιν, δὲν εἶχεν ἄλλον κάτοικον τὸ παμπάλαιον χάλασμα ἀπὸ τὴν Γρηᾶ-Χατζίνα. Ψυχὴ δὲν εἶχεν ἀπομεῖνει μέσα εἰς τους τέσσαρας τοίχους του. Ἕναν-ἕναν τοὺς ἐθέρισεν ἡ θέρμη. Ὁ Χατζῆς ἐπῆγε πρῶτος. Ἔπειτα τὰ παιδιά, τὸ ἓν ὕστερ' ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κ' ἔμεινεν ἔρημη ἡ Χατζίνα, μαρμαρωμένη αὐτὴ ἐμπρὸς εἰς τὸ πέρασμα τὸ γρήγορον τῶν παιδιῶν της, ὡσὰν ἀθάνατος ἐμπρὸς εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔβγει ἀπὸ τὰ σπλάγχνα της. Καὶ ὅπως εἶχεν ἀπομείνει ἄχρηστος καὶ περιττὴ εἰς τὴν ζωήν, τὴν εἶχε βαρεθῆ καὶ περιφρονήση ὁ κόσμος, καὶ ἦτον ὡς φόβητρον καὶ σκιάχτρο, ὅταν ἐπρόβαλλε κάθε αὐγὴν μὲ τὰ ἄστρα, διὰ τὸν Ὄρθρον, καὶ κάθε δειλινὸν τὴν ὥραν τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἀπὸ τὴν βαθειὰ πρασινάδα τοῦ ἕλους ὡς νὰ ἦτον ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀρρώστιας ποῦ ἐλώφαζε κάτω ἀπὸ τὴν ἔρημον βλάστησιν.

Πρωΐ-πρωΐ πάλιν ἐξύπνησε σήμερον ἡ Χατζίνα, ἀπὸ τὸ μακρυνὸν κτύπημα τῆς καμπάνας τῆς «Μεταμορφώσεως». Τὴν ἰδίαν στιγμήν, ποῦ εἶχεν ἐξυπνήσει τόσα Χριστούγεννα, ὅσα κανεὶς δὲν εἶχεν ἀξιωθῆ ἕως τώρα νὰ ἑορτάση εἰς τὸ νησί. Αὐτὴ τὴ χρονιὰ ψυχὴ δὲν ἀνάσαινε γύρω της εἰς τὸ πρωινὸν ἐξύπνημα. Τὸ κρεββάτι τῆς γωνιᾶς, κάτω ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσιον, ποῦ εἶχε κοιμηθῆ δεκαοκτὼ χρόνια τὸ μεγάλο της τὸ παιδί, ὁ Κωνσταντῆς, ἔλειπεν ἀπὸ τὴν θέσιν του. Μόνον τὸ βιολί του ἔμενεν ἀκόμη κρεμασμένον ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον, σκονισμένο, χωρὶς χορδές. Ὁ καναπὲς εἰς τὴν μέσην τοῦ τοίχου ἦτο ἄδειος. Ἐπάνω εἰς τὸ ξεβαμμένο πορτοκαλὶ σκέπασμά του δὲν ἦτο ξαπλωμένος ὁ μικρὸς τώρα ὁ γυιός, ὁ Παῦλος. Ὁ τραγουδιστὴς εἶχεν ἀποθάνει. Μόνον δύο μαῦρες γάττες κουλλουριασμένες εἰς τὴ γωνιὰ τοῦ καναπὲ ἐροχάλιζαν λυπητερά. Κάτω εἰς τὸ πάτωμα, δίπλα εἰς τὴν πόρτα, τὸ στρῶμα τῆς μικρούλας, τῆς Μάρθας, ἦτο δεμένο καὶ κουβαριασμένο ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχο. Καὶ δίπλα εἰς τὸ στρῶμα σκονισμένη, ἔρημη ἡ πινακωτή της, ὡς νὰ ἐπερίμενεν ἀκόμη τὰ χριστόψωμα, μὲ τὰ πέντε ἀνοικτά της στόματα.

Ἡ Γρηᾶ-Χατζίνα ἐσηκώθηκε, ἄνοιξε τὸ φορτσέρι της σιγὰ-σιγά, γιὰ νὰ μὴν ἐξυπνήση τὰ παιδιά της ποῦ ἐκοιμῶντο τάχα τριγύρω, καὶ μὲ τὴν ἴδια εὐτυχία τῶν περασμένων χρονων, μὲ τὴν ἴδιαν ἀγαλλίασιν ποῦ ἔφερνε πρῶντα εἰς τὴν ψυχήν της ὁ ἦχος τῆς καμπάνας τῶν Χριστουγέννων, μακρυὰ ἀπὸ τὴν «Μεταμόρφωσιν», ἐφόρεσε τὰ γιορτινά της, ἔρριψεν ἀπὸ κεφαλῆς τὸ βαρύ της σάλι κι' ἐπροχώρησεν εἰς τὴς μύτες τῶν ποδαριῶν της πρὸς τὴ θύρα. Ἔπειτα ἔσυρε μὲ προσοχὴ τὸν σύριν, ἄνοιξεν, ἐβγῆκε κ' ἔκλεισε πάλι προσεκτικά, ἀπαράλλακτα, ὅπως ἔκαμνεν ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια, γιὰ νὰ μὴ ταράξη τὸν ὕπνον τῶν παιδιῶν της, Κανένας τῷ ὄντι δὲν ἐξύπνησε μέσα εἰς τὸ δωμάτιον. Σκιὰ δὲν ἐσείσθη. Μόνον αἱ δύο μαῦρες γάττες, ἔπαυσαν μετὰ στιγμὴν τὸ ροχῷλισμα, ἐκάρφωσαν τὰ ἀστραφτερὰ μάτια τους εἰς τὴν πόρτα κ' ἐξανακοιμήθηκαν.

Ἡ ἐκκλησία ἦτο μακρυά. Ἡ Χατζίνα ἐβγῆκεν ἕως ἐπάνω εἰς τὰ σπίτια, ἐπῆρεν ἔπειτα τὸν ἀνήφορο, ἀνέβηκε τὰ σκαλοπάτια, ἐμπρὸς εἰς τὸ δημαρχεῖον. ἐτράβηξε σύρριζα ἀπὸ τὴν μάνδρα τοῦ σχολείου κ' ἐβγῆκε εἰς τὴν μικρὴ πλατεῖα τῆς «Μεταμορφώσεως». Ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο, ἐπάνω εἰς τὰ ἴδια βήματα, ποῦ εἶχε περάσει μία ζωὴ ὁλόκληρη. Ὁ κόσμος ποῦ ἦτο μαζεμένος ἔξω ἀπὸ τὸν νάρθηκα τὴν ἔβλεπε τώρα μὲ πόνον ψυχῆς νἀναιβαίνη λαχανιασμένη τὰ πέτρινα σκαλοπάτια. Καὶ ἕνας κρυρὸς στεναγμὸς συμπονέματος καὶ φρίκης μαζῆ ἐχύθηκεν ἀπὸ τόσα στόματα τριγύρω εἰς τὸ τυραννισμένο καὶ τρεμουλιαστὸ ἀναίβασμα τῆς γερόντισσας. Τὸ σκεβρωμένον ἐκεῖνο κορμὶ ἐγεννοῦσε μελαγχολίαν, μέσα εἰς τὴν χαρωπὴν αὐγὴν τῶν Χριστουγέννων. Ἡ χαρὰ ποῦ ἐγελοῦσεν εἰς τὰ νεανικὰ πρόσωπα, εἰς τὰ χρώματα τὰ ζωηρά, εἰς τὰ κινήματα τὰ ἑορτάσιμα, δὲν ἔδειχνε κανένα γελαστὸ σημάδι ἐπάνω εἰς τὰ κοκκαλα τοῦ προσώπου τοῦ γεροντικοῦ, ἐπάνω εἰς τὸ ζαρωμένον ἐκεῖνο πετσί, μέσα εἰς τὰ μάτια τὰ βαθουλὰ καὶ τὰ σβυσμένα, ἐπάνω εἰς τὰ χείλη τὰ κολλημένα σπασμωδικῶς. Καὶ ὅμως ἦτο ἡ ἰδία εὐτυχία, ἡ σκορπισμένη τριγύρω, ἡ ἰδία χριστουγενιάτικη ἀγαλλίασις τῶν παλαιῶν χρόνων, φωλιασμένη τώρα βαθειὰ εἰς τὸ χάλασμα αὐτὸ τῆς ζωῆς, ἀπείραχτη ἀπὸ τὸ μαρτύριον τῆς μνήμης, ἄφθαστη ἀπὸ τὸ κεντρὶ τῶν ἐντυπώσεων.

Τριγυρισμένη ἀπὸ τὸ συμπόνεμα τὸ μάταιον, ἐμπῆκεν ἡ γρηὰ καὶ ἠύρε τὴν θέσιν της, τὴν παλαιάν της θέσιν, εἰς τὸν γυναικωνίτην. Μέσα ἀπὸ τοὺς θολωμένους φακοὺς τῶν ὀφθαλμῶν της ἔβλεπεν ὑπὸ τὴν πανηγυρικὴν λάμψιν τῶν πολυελαίων τοὺς ἁγίους χαρωποὺς εἰς τὰ ὑψηλὰ εἰκονοστάσια καὶ τὰ κατάχρυσα ἄμφια τῶν ἱερέων ἀστράπτοντα εἰς τὸ σύννεφον τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἤκουε τὰς ψαλμῳδίας ἀμυδρῶς, ὡς ἄσματα ἀγγέλων καὶ ἡ μυσταγωγία ἐξετυλίσσετο ἐμπρός της, ὡς

παραδεισιακὴ ἑορτή, γεμάτη ἀπὸ ἀνέκφραστον λαμπρότητα, Καὶ ὅπως ἦτο ἐστραμμένη πρὸς τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησίας, σκυμμένη ἐμπρὸς εἰς τόν ἱερέα, ὑπὲρ τὸ λευκὸν κεφάλι τοῦ ὁποίου ἀπήστραπτον τὰ θεῖα δῶρα, αἱ γυναῖκες ποῦ ἐστέκοντο δίπλα της ἔβλεπον τώρα ἐκεῖ, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ποῦ ἐστέκετο ὁ ἱερεύς, κάτω ἀπὸ τὸν μεγάλον πολυέλαιον, ἐνόμιζαν πῶς ἔβλεπαν τὴν γερόντισαν σκυμμένην ἐπάνω εἰς τἄσπρα νεκροκρέββατα τῶν παιδιῶν της. Σὰν ἐχθὲς ἀκόμα ἦτον ἀπεθαμμένος ἐκεῖ, ἐμπρὸς εἰς τὸ δεσποτικὸν ὁ Κωνσταντῆς, σὰν ζωντανός, μέσα εἰς τὰ νεκρολούλουδα. Καὶ ὅλο τὸ νησὶ γύρω ἀπὸ τὸν λεβέντην ἐνόμιζε πῶς τώρα θὰ σηκωθῆ, πῶς τώρα τὰ σταυρωμένα του χέρια θὰ λυθοῦν ν' ἁρπάξουν τὸ δοξάρι, ποῦ ἐτραγούδησεν ὅλες τὶς φανερὲς χαρὲς καὶ ὅλους τοὺς μυστικοὺς πόνους κάθε λεβέντη καὶ κάθε λυγερῆς. Ἔπειτα, πρὶν χρονίση ὁ Κωσταντῆς, μία μεγάλη σχόλη, μέσα εἰς τὰ βάγια τῆς ἐκκλησίας, ἦλθε τὸ ζῷδι τοῦ τραγουδιστῆ τοῦ Παύλου. Πειὸ χλωμὸ καὶ πειὸ ἀδύνατο, ἀπὸ κάθε χλωμάδα καὶ ἀπὸ κάθε ἀδυναμίαν ποῦ κρύβει ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, τὸ ἀχνὸ πρόσωπο τοῦ τραγουδιστῆ, μέσα εἰς τὰ μεγάλα του ξανθὰ μαλλιά, δὲν εἶχε φωνὴν τώρα νὰ τραγουδήση τὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ, ὅπως ἐτραγουδοῦσε τοὺς πόνους τῆς ἀγάπης τὶς καλοκαιρινὲς νυχτιές. Καὶ ὅμως τὴν ἡμέρα ἐκείνη κάτω ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς θόλους, σὰν νὰ μὴν ἦσαν τὰ γράμματα τῆς ἐκκλησίας, καὶ σὰν νὰ ἦσαν οἱ παραπονεμένοι σκοποὶ τοῦ τραγουδιστοῦ ποῦ ἐγέμιζαν ἀπὸ στεναγμοὺς τὴν ἐκκλησιά. Πρὶν κλείση ὁ χρόνος σὰν φάντασμα λευκὸ μέσα στὰ λειμωνάνθη ἐπέρασε νεκρὴ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοὺς κρυσταλλένιους πολυελαίους ἡ Μαρθοῦλα. Καὶ ὁ κόσμος ποῦ εἶδε τὴν γερόντισσα νὰ μαδάη τὰ μαλλιά της ἐπάνω εἰς τὸ ἄσπρο φέρετρο τοῦ τελευταίου της παιδιοῦ, εἶπε πῶς ὁ ἴδιος λάκκος θὰ δεχθῆ τὴν παρθένα καὶ τὴν γερόντισσα..... Τριγυρισμένη τώρα ἀπὸ τὸ συμπόνεμα τὸ μάταιον τοῦ κόσμου ἡ Γρηὰ Χατζίνα, μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἐφεγγοβόλει ὑψηλὰ, ἐφλέγετο ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν κηρίων ὁ χρυσὸς τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου, δὲν ἔβλεπον αὐτὴν τὴν στιγμὴν τίποτε ἀπὸ ὅ,τι ἔβλεπεν ὁ ἄλλος κόσμος, ποῦ τὴν συνεπόνει κ' ἐστέναζεν, δὲν ἔβλεπε τίποτε ἄλλο, παρὰ τὴν λάμψιν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἑορτῆς.

Ὅταν ἀπόλυσεν ἡ Λειτουργία καὶ ὁ κόσμος ἐχύθηκε ζωηρὸς καὶ ἑορτάσιμος ἔξω εἰς τὴν πλατεῖαν, ἀνάμεσα εἰς τὸν θόρβον τῆς ζωῆς, εἰς τὴν χαρὰν τῶν μικρῶν παιδιῶν, εἰς τὴν εὐθυμίαν τῶν χρωμάτων, ἐπέρασε σκυφτὴ, τρεμουλιασμένη, βιαστικὴ νὰ φθάση μίαν ὥραν ἀρχήτερα εἰς τὸ σπίτι της. Ἐπέρασε πάλιν τὴν πλατεῖαν ἐπῆρε τὸ μονοπάτι, κατέβηκε τὰ παλαιὰ σκαλοπάτια τῆς δημαρχίας, ἐτράβηξε σύρριζα τὴν μάνδραν τοῦ σχολείου καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ σπίτι της, τὸ θαμμένον μέσα εἰς τὴν δηλητηριασμένην ὀμίχλην τοῦ ἕλους. Ἐμβῆκε κ' ἐπερίμενεν. Ἐπερίμενεν ἐπάνω εἰς τὸν καναπὲν τῆς μέσης, ἀκουμπισμένη εἰς τὴν θέσιν της, ἐκεῖ εἰς τὴν δεξιὰν γωνίαν. Σὲ ὀλίγον θὰ ἤρχοντο τὰ παιδιά της, εἰς τὴν μέσην θὰ ἐστρώνετο τὸ χριστουγενειάτικο τραπέζι. Τὸ ξεφάντωμα θἄρχιζεν. Ἡ Μαρθοῦλα θὰ ἐμοίραζε τὸ χριστόψωμο καὶ θὰ ἔκοβε τὸ ψητό, Τὰ παιδιὰ — τί εὐτυχία ! — θὰ ἐμαζεύοντο ὅλα τριγύρω της. Ἔπειτα ὁ Κωνσταντῆς θὰ ἔπαιρνε τὸ βιολί του καὶ θὰ ἔπαιζε τὸν παλαιὸ σκοπό. Ὁ μικρὸς ὁ Παῦλος θὰ ἐτραγουδοῦσε τὸ τρελλὸ τραγοῦδι τῆς ἀγάπης..,. Ἐπερίμενεν. Οἱ ὧρες ἐπέρασαν. Ἐπέρασεν ὅλη ἡ ἡμέρα. Ἡ πινακωτὴ ἔμενε σκονισμένη, ἔρημη δίπλα εἰς τὸ κουβαριασμένο στρῶμα.

Ἡ λύρα ἐκρέμετο ἄφωνη, χωρὶς χορδὲς ψηλὰ εἰς τὸν τοῖχον, Τὸ σκότος ἄρχισε νὰ μπαίνη ἀπὸ παντοῦ ἄγριον, Ἡ Χατζίνα τότε ἐτινάχθηκεν ἐξαφνισμένη ἀπὸ τὸν τόπο της κ' ἐπετάχθηκεν ἔξω εἰς τὴν πόρταν. Ἐκύτταξε ἐπάνω πρὸς τὴν χώραν, ἐγύρισε δεξιὰ κατὰ τὴν θάλασσαν. Ἡ ἔκτασις τριγύρω ἦτο ἔρημος, σιωπηλή, ὡς πέθαμένη. Κανεὶς δὲν ἐφαίνετο. Οὔτε ὁ Κωσταντῆς, οὔτε ὁ Παῦλος, οὔτε ἡ Μαρθοῦλα. Κανείς τους. Ἀνυπόμονη τότε. ἀνήσυχη, ἔτρεξεν ἡ γρηά, ἔτρεξε πρὸς τὴν χώραν, ἐπλησίασε τὰ μεγάλα σπίτια. Ἔλαμπαν ὑψηλὰ τὰ παράθυρα κ' ἐπλημμυροῦσεν ἡ ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ ἤχους τραγουδιῶν καὶ ὀργάνων. Ἐξαφνισμένη τότε ἡ Γρηὰ Χατζίνα,, ἐμπρὸς εἰς τὸ παράξενον θέαμα, ἐσήκωσε τὰ χέρια τρεμουλιαστὰ κατὰ τὴν χώραν, ποῦ ἔλαμπεν ἑορτάσιμος μέσα εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα καὶ μὲ φωνὴν σβυσμένην ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀγρυπνίαν, ἤρχισε νὰ φωνάζη ἄγρια :

— Χριστιανοί, μᾶς ἐγέλασε ὁ παππᾶς, χριστιανοί ! Ἀκοῦτε; Δὲν ἦρθαν ἀκόμη τὰ Χριστούγεννα. Σβῦστε τὰ φῶτα χριστιανοί !....

Κανεὶς δὲν ἤκουσε. Ἡ φωνὴ ἡ τρεμουλιαστὴ καὶ ἀδύνατη ἐσβύνετο μέσα εἰς τὸν ψυχρὸν ἀέρα. Ἀπὸ τὴν χώραν πέρα τὸ φῶς ἐχύνετο χαρωπὸν ἕως τὴν σκοτεινὴν ἔκτασιν τοῦ ἕλους καὶ τὰ τραγούδια ἐγέμιζαν μ' εὐτυχίαν τὴν ἀτμοσφαῖραν. Καὶ μόνον δὺο σκυλλιὰ ποῦ ἐξεφάντωναν λιμασμένα ἐπάνω 's ἕνα ψοφίμι πεταμένο ἀνάμεσα εἰς τὰ πυκνὰ βοῦρλα, ἐξαφνισμένα ἀπὸ τὰ στριγλίσματα τῆς γρηᾶς, ἐχοίμιζαν ἄγρια ἐπάνω της κ' ἔσέρναν μὲ λύσσα τὰ κουρέλια της.

Παῦλος Νιρβάνας

ΝΕΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ

Τὴν δυνατὴν ἕνωσιν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος μετὰ τοῦ χριστιανικοῦ, ἰδοὺ τί ἀποκαλοῦμεν *νέον ἰδεῶδες*. Διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας της καὶ ἐντεῦθεν, εἶναί τι καινοφανὲς τοῦτο,ὅπως καὶ εἰς ἀποτελέσματα σπουδαῖον. Δὲν πρόκειται νὰ ὑπερμαχήσωμεν ἐν ἐνθουσιασμῷ ἀκαίρῳ καὶ παραλόγῳ ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ θρησκείας καὶ παραδόσεων ἀσυμβιβάστων ἐν γένει πρὸς τὴν σημερινὴν ἐποχήν, οὔτε ἐξ ἄλλου τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ νὰ θέσωμεν ἀπέναντι τῆς ἀρχαιότητος ἐν μοίρᾳ ἤττον πνευματικῇ ἐκείνης ἣν ἐκ γενετῆς ἔσχεν. Ἁπλῶς ζητοῦμεν νὰ διοχετευθῆ, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῶν αἰώνων μέχρις ἡμῶν, ὅτι ἀποβλέπει τὸν *πνευματικὸν καθόλου κόσμον* τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὅ,τι ὡς ἔκφανσις πνεύματος ἀπαντᾶται παρ' ἐκείνῃ ἔν τε τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ αὐτῆς βίῳ, χωρὶς οὔτε τοὺς τύπους, οὔτε τὴν πίστιν τὴν θερμαίνουσαν αὐτούς, οὔτε τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς διητᾶτο ἡ ἀρχαία κοινωνία νὰ ἐνστερνησθῶμεν. Πνεῦμα ἐκεῖθεν καὶ μόνον πνεῦμα. Πνεῦμα ἀπὸ τὸν πνευματικώτερον τῶν ἀπὸ καταβολῆς μέχρι σήμερον λαῶν. Πνεῦμα διὰ τῆς ὕλης μόνον ὑπάρχον, δι' αὐτῆς ζῶν, δρῶν, κινούμενον, δι' αὐτῆς μόνον ὑποδηλούμενον παντοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ. ἐν τῇ ἀγορᾷ, πρὸ τοῦ βωμοῦ, ἐν τῇ μάχῃ, ἐν τῇ παλαίστρᾳ πανταχοῦ.

Ὁ λαὸς ὁ ἑλληνικὸς φύσει τῶν αἰσθήσεων λαός, οὐδὲν ἤθελε νὰ ἐννοήση ἄνευ τῆς ὕλης, ἄνευ ἀντικειμένου τῇ αἰσθήσει προσιτοῦ. Ἰδοὺ διατί ἡ πίστις, τὸ πάθος, ἡ ἰδέα, τὸ αἴσθημα ὁ ἡρωισμός, ἡ παιδεία, τὰ πάντα

ἐσυμβολίζοντο ἐδῶ δι' ἀγαλμάτων, ἐκεῖ διὰ μνημείων, ἀλλοῦ διὰ πανηγύρεων, τελετῶν, μυστηρίων, ἀγώνων, ὀργίων καὶ τῶν τοιούτων. Τὰ πάντα ἠκούοντο, ἐβλέποντο, ἐψαύοντο, ὑλοποιοῦντο, ἀπελαμβάνοντο. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἀέτωμα τῆς ψυχολογικῆς ἐμπειρίας ἑνὸς λαοῦ. Καὶ τὴν ψυχολογίαν αὐτήν, τὴν αὐτόματον, τὴν δυναμουμένην δι' αὐστηρότητος προληπτικῆς μὲν κατ' ἐπιφάνειαν, φιλοσόφου δὲ καὶ τὰ μάλιστα σκεπτικῆς κατὰ βάθος, βλέπομεν παντοῦ ἀποκρυσταλλουμένην ἐν τῇ Τέχνῃ. Ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν ἐπιτελεῖται. Εἶνε τὸ κινοῦν πᾶσαν τοῦ πεύματος ἀστραπήν, πᾶσαν τῆς ψυχῆς διάθεσιν.

Ὅ,τι λοιπὸν ζητοῦμεν σήμερον ἐκ τῆς ἀρχαιότητος εἶναι: σπουδὴ τελεία τοῦ πνεύματός της, ἀπόρριψις τῆς κρατούσης τότε πίστεως τῶν τύπων, ἐξιδανίκευσις τῆς ὕλης ἐπ' ὀνόματι τῆς Τέχνης μόνον. Τοῦτο καὶ μόνον πρέπει ν' ἀποτελέσῃ ἐκ τοῦ ἀρχαίου κόσμου τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ πνευματικὴν τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνος τροφήν. Ἀλλ' ὄχι οὕτω γυμνόν, μετέωρον, ἄνευ ἐρείσματος, ἄνευ πίστεως, δηλ. ἄνευ ἠθικῆς. Καὶ ἰδοὺ τοῦ Ναζωραίου ἡ θρησκεία ἡ γοητευτική, συμπληροῦσα ὅ,τι ἐκεῖθεν ἐλλείπει. Ἐκείνη ἥτις ἔσχεν ἐν τῇ γενέσει της, ὡς βάσιν τὸν ἑλληνισμόν, πρέπει νὰ γείνῃ σήμερον ἡ βάσις ἡ ἀσάλευτος ἐν τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ἐκείνη ἥτις κατηρείπωσε τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων ὡς τὴν ἔκφρασιν τὴν τελειοτέραν τῆς πίστεως, πρέπει νὰ ἀνορθώσῃ αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι τῶν νεωτέρων ἡμῶν ὡς τὴν ἔκφανσιν τὴν ἐντελεστέραν τῆς Τέχνης. Ἐκείνη ἥτις κατῆλθεν ἀνθρωπίνη μέχρι τοῦ Σωκράτους, ἵν' ἀναρτηθῇ κατόπιν θεία ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, πρέπει ν' ἀνέλθῃ σήμερον μέχρι τοῦ δαιμονίου ἐκείνου, ἵνα ἐννοηθῇ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Σταυροῦ καὶ ἡ αἴγλη.

Πρέπει νὰ εὕρωμεν τὴν ἑλληνικότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ τὸν ἑλληνισμὸν νὰ κηρύξωμεν ὡς τὸν προφήτην Ἐκείνου τὸν γνησιώτερον, τὸν ἀληθέστερον. Τὸ σύμβολον τοῦ Ἰησοῦ τὸ αἰώνιον νὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τοῦ ἀρχαίου Διὸς τὸ βλέμμα τὸ ἀστραπηβόλον νὰ λάμπρυνθῇ ἀπὸ ἀκτῖνας μελιχρὰς χριστιανικῆς ἀγάπης. νὰ κρατύνωμεν τὴν πρὸς τὴν θεότητα πίστιν διὰ τοῦ Υἱοῦ τῆς Παρθένου, καὶ νὰ κοσμήσωμεν Αὐτὸν μὲ λαμπάδα ἀγάλματος πραξιτελείου. Εἰς τὸ ἴνδαλμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ὡραῖον ν' ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχαίαν ὕλην ἐξιδανικευμένην, καὶ ὅτι ὁ νοῦς ἡμῶν δὲν δύναται ἐκ τοῦ μυστηρίου Του ν' ἀντιληφθῇ νὰ τὸ πλαισιώσῃ μ' αἴγλην περικλείου τέχνης.

Ἐπὶ τῶν πλατειῶν ἡμῶν, τῶν ὁδῶν, τῶν κήπων, πρὸ τῶν ἑστιῶν, πρὸ τῶν πυλῶν τῶν πόλεων, ἐπὶ τῶν τειχῶν, πανταχοῦ νὰ διαπλωθῇ ἤρεμος, σιγηλή, γαληνιαία, ἡ μαγεία ἀρχαϊκῶν ἐκτύπων, παραστάσεων, εἰκόνων, συμπλεγμάτων, καὶ ὅ,τι καθυστερεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πίστιν, ν' ἀντλῶμεν ἁδρῶς ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Ναζωραίου. Εἰς εἴδωλον ἑλληνικώτατον νὰ φιλοτεχνήσωμεν τὸ ὡραῖον Αὐτοῦ σχῆμα, καὶ γονυπετεῖς πρὸ Αὐτοῦ, νὰ λατρεύσωμεν ἐν κατανύξει θείᾳ, δύο ἐν ταὐτῷ ἰδανικά, τὰ ποιητικώτερα τῶν αἰώνων, τὸν ἑλληνισμὸν τὸν Ὀλύμπιον, τὸν χριστιανισμὸν τὸν Οὐράνιον.

Ἡ φαντασία ἡμῶν νὰ διίπταται ἀπὸ τοῦ Γολγοθᾶ εἰς τὸν Ὄλυμπον, καὶ ἐνῷ ἡ ψυχή μας, πάντοτε τανυσίπτερος φέρεται πρὸς τοῦτον, ἡ καρδία μας ν' ἀντλῇ λόγους παραμυθίας κ'ἐλπίδας ἐξ ἐκείνου. Ὡς περὶ ἄξονα κραταιόν, τὰ δύο ταῦτα ἰδεώδη, πόλους ἀγλαούς,ἔχοντα, νὰ περιστρέφηται ἡ ζωὴ ἡμῶν πᾶσα, καὶ κέντρα τῶν σκέψεών μας καὶ τῶν πόθων αὐτὰ αἰώνια, νὰ καθίστανται ἐπαλλήλως ἀντερείσματα τοῦ βίου ἡμῶν καθόλου καὶ τῆς ὑπάρξεως.

Πνεῦμα ἑλληνικόν, καρδία χριστιανική, ψυχὴ γαλουχοῦσα ἐξ ἀμφοτέρων, ἰδοὺ ὅ,τι ὑπολείπεται ἡμῖν εἰς δρᾶσιν, εἰς αὐτενέργειαν, εἰς πρόοδον, δρᾶσιν καὶ αὐτενέργειαν καὶ πρόοδον ἑλληνικήν, ἰδοὺ ὅ,τι ὑπανατέλλε σήμερον δι' ἡμῶν, ὅ,τι κρατυνθήσεται αὔριον διὰ τῶ ἐπιγόνων ἡμῶν. Τοῦτο ἔστω τὸ νέον τοῦ Ἔθνους ἡμῶ ἰδεῶδες.

Δημ. Α. Ἀναστασόπουλος

ΓΝΩΜΗ ΑΓΓΛΙΔΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Ἐπέρασε πλέον ὁ καιρὸς ποῦ ὅλος ὁ κόσμος ἐπίστευεν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς ὡραιότητος. Γυρίσατε καὶ ἰδέτε τοὺς ἐγγάμους φίλους σας. Ἴσως νὰ μὴ ἐνυμφεύθησαν ἀσχήμους γυναῖκας, ἀλλὰ οὔτε ἕνας εἰς τοὺς εἴκοσι δὲν νυμφεύεται μὲ κόρην κυριολεκτικῶς καὶ πραγματικὼς ὡραίαν.

Παραδείγματος χάριν – καὶ ἡ λέγουσα ταῦτα ἐσηκώθη ἀπὸ τὰ κάθισμά της καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας μίαν φωτογραφίαν παριστάνουσαν σύμπλεγμα χαριεστάτων νεανίδων—ἰδοὺ αἱ τέσσαρες ἀδελφαί μου, ἀπὸ τὰς ὁποίας καμμία δὲν εἶνε πραγματικῶς ὡραία· ἄσχημα κορίτσια, μὲ κᾶτι τὸ νόστιμον ἐπάνω των, ἀλλὰ τὸ νόστιμον αὐτὸ ἐξαρτᾶται καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τὸν τρόπον ποῦ κτενίζουν τὰ μαλλιά των ἢ ντύνονται· ἀλλὰ χαριτωμένα κορίτσια ὁπωσδήποτε. Καὶ ὅμως, ἂν μὲ ἄφινε ἥσυχον ὁ κόσμος, καὶ ἐγὼ θὰ ἤμουν χαριτωμένη ὅπως αἱ ἀδελφαί μου, καὶ καλοπαντρεμμένη. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν μου, εἶμαι ὡραία.

Ἡ ὡραιότης μου δὲν μὲ ἄφησε νὰ γείνω χρήσιμος καὶ χαριτωμένη. Δὲν ἔμαθα νὰ μαγειρεύω διὰ νὰ μὴ χαλάσω τὴν ἀνθηρότητα τῆς ἐπιδερμίδος μου· δὲν ἔκαμα καλὰς σπουδάς, διὰ νὰ μὴ βλάψω τὰ μάτια μου· οὔτε.., μὲ τὸ ποδήλατον πηγαίνω, διὰ νὰ μὴ χαλάσω τὴν πλαστικότητα τοῦ σώματός μου. Νὰ γείνω ἠθοποιός;—δὲν ἔχω ἰδιοφυΐαν διὰ τὴν σκηνήν. Νὰ γείνω ὑπάλληλος σὲ κανένα ἐμπορικό;—δὲν μ' ἀρέσει καθόλου.

Ἡ ὡραιότης μου δυστυχῶς δὲν μ' ἀφήνει κανὲν ἐπάγγελμα νὰ κάμω. Ἐδοκίμασα κἄποτε νὰ παραδίδω μαθήματα εἰς μικρὰ παιδία. Ἀλλοίμονον! ἡ μητέρα τῶν μαθητῶν μου μὲ κατηγόρησε πῶς ἔκαμνα κόρτε μὲ τὸν ἄνδρα της, ἕνα κοντόχρονδρον καὶ ἀποπληκτικὸν πενηντάρην, διότι τὸν ἤκουσε κἄποτε νὰ λέγῃ πῶς ἡ δασκάλισσα ἔχει εὔμορφον παρουσιαστικόν.

Οἱ ἄνδρες τῆς τάξεώς μου φοβοῦνται νὰ πάρουν ὡραίαν σύζυγον καὶ μὲ ὅσα καὶ ἂν λέγῃ ὁ κόσμος, σπανιώτατα ὑπανδρεύεται ἡ ὡραία κόρη μὲ ἄνδρα τάξεως ἀνωτέρας ἀπὸ τήν ἰδικήν της. Ἂν δὲ μείνῃ γεροντοκόρη ἡ πραγματικῶς ὡραία, θὰ καταλήξῃ νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ κανένα πλούσιον γέροντα, ὁ ὁποεος θέλει νὰ ἔχῃ ὡραίαν οἰκοδέσποιναν νὰ προεδρεύῃ εἰς τὰ τραπέζιᾳ καὶ τοὺς χορούς του.

Ἐγὼ τοὐλάχιστον νομίζω ὅτι πταίει ἡ φαντασία καὶ ἡ ποίησις ποῦ ἐκολάκευσε καὶ ὕμνησε τόσον τὸ κάλλος τῆς μορφῆς. Εὔκολα πείθεται μία κόρη ὅτι, ἂν εἶνε εὐειδής, τῆς ἀρκεῖ ἡ εὐμορφιά της· καὶ κατόπιν ἐξυπνᾷ, πολὺ ἀργὰ ὅμως, καὶ εὑρίσκει ὅτι ἂν ἐβασίζετο ὀλιγώτερον ἐπὶ τῆς μορφῆς της, καὶ περισσότερον ἐπὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, θὰ ἦτο καλλιτέρα καὶ ἀσυγκρίτως εὐτυχεστέρα. . . .

ΣΤΡΟΦΕΣ

Ἦρθε τόνειρο κ' ἦταν ἀνθισμένο
Κ' ἔφερε τὸ Μάη μέσα στὴν ψυχή μου.
Ἦρθε τόνειρο κ' ἦταν ὡραισμένο
Κ' ἔσταξε φαρμάκι ὡς καὶ στὸ φιλί μου
Καὶ ξαγᾶρθε τόνειρο μαῦρο, πίσσα,
Σὰν προδότης χάροντας, σὰν τρομάρα
Κ' ἔβαλε στὰ στήθια μου μῖσος, λύσσα
Κ' ἔβαλε στὰ χείλη μου τὴν κατάρα
Καὶ ξαγᾶρθε τόνειρο μὲ τὰ δάκρυα,
Σὰν παράπονο καὶ μετανοιωμένο
Κ' ἤτανε πλημμύρισμα καημοῦ δάκρυα,
Κάποιου τραγουδιοῦ μεῦρο ξεχασμένο
Κ' ἦταν χωρισμὸς, μὰ ὄχι τοῦ θανάτου
Καὶ πόνου κάποιου βάλσαμον ἐδῶ κάτου!

Χρ. Παρλέντης

Ο ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ

Θυμᾶσαι.... Ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος ἀνάλαφρα ἀπὸ μιὰ λευκότατη γάζα. Μέσα ἀπὸ τὴν ὁποίαν καταμισουρανῆς ἔφεγγε ἕνα τέταρτο χλωμιοῦ φεγγαριοῦ μ' ἕνα κυκλο μεγάλο γύρω, μ' ἕνα κύκλο γαλανόλευκο, ἰριδένιο μᾶλλον—τὸν κύκλο ἐκεῖνον τοῦ φεγγαριοῦ, ποῦ βλέποκν οἱ ναυτικοὶ καὶ λένε· «Ἀέρα θὰ βάνῃ!»

Καὶ εἶχε βάλει ἀέρα. Ἕνα τρομερο, ἕνα ὑγρὸ ἀέρα. Πυκνὴ ὑγρασία ἔκανε στὴν ἀκτή. Τὸ ἐπανωφοράκι σου· μὲ τὸ ὁποῖον ἤσουν τυλιγμένη — τον μπλὲ μαρὲν ἐκεῖκεῖνο ἐπανωφοράκι, τ' ἀλησμόνητο για μένα, μὲ τὰ μεγάλα του στρογγυλὰ κουμπιὰ ἐπὶ τοῦ στήθους, ποῦ ποιὸς ξέρει τὶ βρωμοκουρέλλι θἄχῃ γίνῃ τώρα, ὅπως κουρέλλι ἔχῃ γίνῃ ἴσως καὶ ἡ ἀνάμνησίς μου στὴν κορδιά σου—ἦταν κάθυγρο, μουσκίδι. Ἡ μαύρη φούστα σου κι'αὐτὴ τὸ ἴδιο. Αἱ ἀπὸ σεβρὼ μποτίνες σου κ' ἐκεῖνες. Κ' εἶχες κουκουλωθῇ μὲ μιὰ μπερτίτσα ἐλαφρότατη καὶ μοῦλεγες·

— Θεέ μου! ὑγρασία ἀπόψε. . , .

Θυμᾶσαι... Βαδίζαμε στὴν ἀκτὴ τοῦ Φαλήρου, μεσάνυχτα. Ὁ ἰσχυρὸς ἀέρας κάθε τόσο ζητοῦσε νὰ σ' ἀναποδογυρίσῃ καὶ ἀκουμποῦσες ἐπάνω μου, καὶ σὲ κρατοῦσα.

— Ποῦ θὰ πᾶμε; μοῦ ἔλεγες.

Καὶ μήπως ἤξευρα; ποῦ πηγαίναμε; πῶς βρεθήκαμε ἐκεῖ, μήπως ἤξευρα; Ἦταν ἡ ἐποχή, ποῦ ἀγαποῦσες, ποῦ ἀγαποῦσα. Ἦταν ἡ ἐποχή, ποῦ θαρροῦσες πῶς ἡ εὐτυχία ἦταν νὰ μὲ νοιώθῃς κοντά σου, ποῦ νομίζα πῶς ἡ εὐτυχία ἦταν νὰ σὲ βλέπω.

Χριστούγεννα βράδυ ἦταν. Βρῆκες μιὰ εὐκαιρία—ὤ, τί χρυσὲς εὐκαιρίες ἐκεῖνες—, κ' ἦλθες μαζί μου.

Τί τρελλὰ Χριστούγενα....

Βαδίζαμε στὴν ἀκτή. Μακρυὰ βλέπαμε στὴν ἀσπράδα τῆς λευκῆς νύχτας, σκιὲς νὰ τρέμουν.,. Τί ἦταν; Ψαράδες ἴσως; Σκιὲς δένδρων ἴσως; Διαβᾶται; Καὶ φεύγαμε . . . Ἐπήγαμε τότε στὴν ἐξέδρα. Ποτέ σου ἄλλοτε δὲν θὰ τὴν εἶδες ἔτσι τὴν ἐξέδρα, ποτὲ δὲν τὴν εἶδα ἔτσι.

Τί ἔξω φρενῶν ραντεβοῦ ἐκεῖνο! Τί χρυσὲς βλακίες . . . .

Ἡ θάλασσα ἀρρισμένη, φρενιασμένη, μουγκρίζοντας ἄγρια ἔσπανε στὴν προκυμαία τα θεόρατα κύματά της, περίχυνε τὴν ἐξέδρα μὲ ἀφρούς, τὴν ἔκανε νὰ τρέμῃ—μᾶς περίχυνε καὶ τοὺς δύο ἀπὸ νερό. Καὶ ὁ ἀέρας προσπαθοῦσε πάντα νὰ σ' ἀνατρέψῃ, σοῦ μπέρδευε στὶς γάμπες σου τὰ φουστάνιά σου, καὶ ἀκουμποῦσες πιὸ πολύ τορα ἐπάνω μου, καὶ σὲ κρατοῦσα πιὸ πολὺ τόρα.

Καθήσαμε σὲ μιὰ ἄκρη τῆς ἐξέδρας. Ἐρημια ἦταν, ἀλλὰ τὸ βοητὸ τῶν κυμάτων μᾶς ἔκανε, να νομίζουμε πῶς εἴμαστε μέσα σὲ κόσμο ποῦ ἀγριοφώναζε, μᾶς ἔκανε ν' ἀκοῦμε μιὰ παράξενη μανιώδη, λυσσασμένη συναυλία δαιμόνων, ὀρυγμοὺς λύκων, οὐρλιάσματα τσακαλιῶν,μυκηθμοὺς λεονταριῶν, κολάσεως πανδαιμόνιον.

Ἡ ὑγρασία τότε σὲ περόνιασεν ὡς τὰ κόκκαλα, σ' ἔκαμε νὰ μαζευθῇς ἐκεῖ κοντά μου καὶ νὰ γίνῃς κουβαράκι, τὰ δοντάκια σου ἄρχισαν νὰ τρέμουν, τὰ γαντάκια σου νὰ κολλᾶνε ἀπάνω στὸ δέρμα τῶν χειρῶν σου. Τὰ χειλάκια σου ἦσαν παγωμένα, ἔσκυψα καὶ τὰ ἔδωσα τὸ πρῶτο φίλημα.

Ὧρες πέρασαν μέσα στὴ χειμωνιάτικὴ ἐκείνη νύχτα ὧρες πέρασαν μὲ τὸ παράξενο, τὸ θεότρελλο, τὸ ἀκατανόητο ἐκεῖνο ραντεβοῦ μας. Καὶ ἔγεινες ἐκεῖ κοντά μου μέσα στὴν κρυερὴ νύχτα, βυθισμένη σὲ παραφροσύνη ἔρωτος, στὴ μέθη τῆς ψυχῆς σου τῆς ὀλόθερμης τότε. Τὶ κι' ἂν πάγωνε, κι' ἂν σουβλίζονταν ἀπὸ τὴν ὑγρασία τὸ σῶμά σου; ... Θυμᾶσαι;

Τόρα, ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα, τέτοια ὥρα, ποιὸς ξέρει ποῦ νὰ εἶσαι. Ξαπλωμένη σὲ ποιὸ ντιβάνι καὶ κακαρίζοντας ἀπὸ τὰ γέλοια, γεμάτη ἀπὸ τὴν κοινή, τὴν ἤρεμη οἰκογενειακὴ εὐτυχία, μέσα στὸ σπιτάκι σου, βρίσκοντας, ὅτι εἶνε πολὺ ὡραῖο πρᾶγμα νὰ κάθεται κανεὶς κοντὰ στὴ σόμπα του, μὲ τὸν ἄντρα του, μὲ τὰ παιδάκια του, μὲ τοὺς ἰδικούς του καὶ νὰ κουβεντιάζῃ, νὰ χορεύῃ, νὰ πίνῃ τὸ τσάϊ του, νὰ χαχανίζῃ.

, . . . Τόρα ἀπόψε τὰ μεσανυχτα, τέτοια ὥρα, μοῦ ἔρχεται γιὰ μιὰ στιγμίτσα μονάχα, φευγαλέα, ἡ ἐνθύμησις αὐτή, —καὶ νὰ, ποῦ φεύγει, ὁλοταχῶς, χάνεται, πάει, βυθίζεται στὴν ἀπέραντη λήθη, ἐκμηδενίζεται. Ὤ, τῆς ζωῆς ἀνεμόμυλε!

Μποέμ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΜΥΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΩΜΑΤΩΝ

Οἱ μυρεψοὶ δὲν εἶχον ἀνεύρει ἀκόμη τὴν ποικιλίαν τῶν ἀρωμάτων τῆς ἴριδος, τοῦ ἡλιοτροπίου, τοῦ ὑλάγκ, ὑλάγκ, τοῦ ἰαπωνικοῦ χρυσανθέμου καὶ τῆς βασιλικῆς κύπριδος, δὲν εἶχον ἐξαντλήσει τοὺς χυμοὺς τῶν ἀνθέων ὥστε ν' ἀναζητοῦν καὶ ἀπὸ προϊόντα τῆς θαλάσσης καὶ

ἀπὸ ἄλλας ἀνελπίστους πηγὰς ἀρωματώδη ἀποστάγματα.

Εἶχον μόνον τὸν ὀπὸν τῶν φύλλων τῆς ἀλόης καὶ τὴν σμύρναν καὶ τὸν χυμὸν ἀπὸ τὰς ρίζας τῆς νάρδου.

Τὸ μῦρον τῶν ἀρωμάτων τούτων τῶν ἀγνῶν καὶ πρωτογόνων εἰσέπνευσεν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἰς τὴν ἡδεῖαν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ἀρωματωδῶν ἀποπνοιῶν ἀνεπαύθησαν αἱ αἰσθήσεις, αἱ κουρασμέναι ἀπὸ τὴν περὶ βασιλεύουσαν ἀκολασίαν καὶ τὴν διαφθοράν.

Εἰς τὴν φάτνην, ἀκόμη νήπιον, ἐδέχετο μὲ τὰ δῶρα τῶν μάγων καὶ τὴν σμύρναν. Ὕστερον ἀνδρωθεὶς εἶχεν εἰς τὴν διάνοιάν του τὰς μυροφόρους παρθένους, αἵτινες ἔδρεπον τὰ ἄνθη καὶ ἔκοπτον τὰς ρίζας διὰ νὰ κατασκευάσουν ἀρώματα, τὰ ὁποῖα ἔθετον εἰς ἀλαβάστρινα ἀγγεῖα.

Εἰς τὸ δεῖπνον μετὰ τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου ἡ Μαρία λαβοῦσα λίτραν «μύρου νάρδου πειστικῆς πολυτίμου» ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της ἀπέμαξε τοὺς πόδας του. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρώματος ἐν Βηθανίᾳ προσῆλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλήν του. Ἦτο δὲ τὸ μῦρον τῆς νάρδου τὸ πολυτιμώτατον τῶν ἀρωμάτων, τὸ μῦρον τῆς πολυτελείας. Ὁ Πόντιος Πιλᾶτος διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ γεύματα τὰ ὁποῖα ἔδιδε κατὰ τὰς καισαρικὰς ἰδίως ἑορτὰς ἐδαπάνα χρῆμα ἄφθονον διὰ τὸ μῦρον τῆς νάρδου, μὲ τὸ ὁποῖον ἐλούετο καὶ ἠρωμάτιζεν ὁλόκληρον τὰ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον.

Ἠγάπα καὶ τὰ ἄνθη, ὅσον καὶ τὰ ἀρώματα ὁ Ἰησοῦς,

Τὴν παιδίσκην, ἥτις τῷ προσέφερε δέσμην ἐκ ρόδων τῆς Ἰεριχοῦς ηὐλόγησε. Καὶ τὰ εὔοσμα αὐτὰ ἄνθη τῆς Ἰεριχοῦς, τὰ ἐρυθρὰ ὡς τὸ πῦρ, ἐκόσμησαν τὴν οἰκίαν τοῦ Νικοδήμου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξενίσθη ὑ Ἰησοῦς.

∞

Ὅταν ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ἠρώτησε τὸ Ἰησοῦν διατί δὲν ἐδίδοντο μᾶλλον εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ χρήματα διὰ τῶν ὁποίων ἠγοράσθη τὸ πολύτιμον μῦρον τῆς νάρδου μὲ τὸ ὁποῖον ἤλειψε τοὺς πόδας του ἡ Μαρία, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν·

—Ἄφες αὐτὴν ἵνα τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο καὶ πρῶτος ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας Ἰωσὴφ ἤλειψε δι' ἀρωμάτων τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐνετύλιξεν ἐν σινδόνι καθαρᾷ. Ὁ Νικόδημος ὕστερον φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατὸν ἔλαβε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καί ἔδησε μὲ ὀθόνια μετὰ ἀρωμάτων.

Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ κατόπιν καὶ Μάρθα καὶ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ ἦλθον εἰς τὸ μνῆμα φέρουσαι ἀρώματα, ἀλλ' ὁ λίθος εἶχεν ἀποκυλισθῆ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἦτο ὑπερθεν τῶν πιστῶν γυναικῶν, μὴ ἔχων πλέον τὴν χρείαν τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν μύρων τὰ ὁποῖα ὡς ἄνθρωπος ἠγάπησε.

Σ. Λ6.

Η ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

Η ΑΓΡΙΟΠΑΠΠΙΑ ΤΟΥ ΙΨΕΝ

Μετὰ τὴν «Ἄλκηστιν» τοῦ Εὐριπίδου, αὐτὸν τὸν μεγάλον ὕμνον τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας, τῆς φιλοξενίας καὶ τῶν πατροπαραδότων ἐθίμων, ὕστερα ἀπὸ ἕνα τόσο συντηρητικὸ νὰ ποῦμε ἔργο ἡ Νέα Σκηνὴ μᾶς ἀνεβίβασε τὴν «Ἀγριόπαππιαν» δηλαδὴ ὁλωσδιόλου τὸ ἀντίθετο, τὸ ἐπαναστατικό, τὸ προοδευτικό, τὸ ὁποῖον νομίζει κανεὶς πῶς προτρέχει τῆς ἐποχῆς τυ. Καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ καὶ δίνει πολλὲς ἐλπίδες γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Νέας Σκηνῆς. Συντηριτικὴ δείχνεται ἔτσι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, προοδευτικὴ πάλιν ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ παρουσιάζει μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μιὰ σωστὴ ἁρμονία ποῦ πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε φιλότιμη καὶ σοβαρὴ ἐργασία.

Ὁ δεύτερος θρίαμβος τῆς Νέας Σκηνῆς εἶναι ἡ ἐπιτυχία μποροῦμεν νὰ εἴπωμεν τῆς «Ἀγριόπαππιας» τοῦ Ἴψεν. Εἰς τίποτε δὲν ὑστέρησαν ὁ διευθυντὴς τῆς Νέας Σκηνῆς καὶ οἱ φιλότιμοι ἐρασιτέχναι, αὐτὸς εἰς πολυτέλειαν σκηνῶν καὶ προσοχὴν εἰς ὅλα καὶ ἐκεῖνοι εἰς μελέτην, κόπους καὶ πᾶσαν εὐγενῆ προσπάθειαν ὅπως ἀναδειχθῶσιν ὑπέρτεροι τῶν προσδοκιῶν μας.

Τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα ποῦ μπορεῖ νὰ ἔχουν αἱ προλήψεις, ἡ κληρονομικότης, ὁ ἐκφυλισμός, ὁ ἀλκοολισμός, ἡ μονομανία τῆς τιμιότητος, ὁ κακοήθης πυρετὸς τῆς ἀφοσιώσεως καὶ εἰλικρινείας καὶ ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνυόμενα ὄχι μὲ συζητήσεις καὶ λογοκοπίες ἀλλὰ μὲ παραδείγματα χεροπιαστά. Καὶ ὁ θεατὴς τοῦ δράματος ξιπάζεται, ταράζεται, συγκινεῖται καὶ σκέπτεται πρὸ πάντων καὶ αὐτὸ μοῦ φαίνεται τὸ τελευταῖον εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἀποδείξῃ τὴ μεγαλοφυία τοῦ Ἴψεν. Καὶ τί ἄλλο πρέπει νὰ περιμένωμεν ἀπὸ κάθε μεγάλο ἔργο τῆς τέχνης ἀπὸ τὴν κατάπληξη, τὴ συγκίνηση καὶ τὴ σκέψη;

Ἡ καταδίκη τῶν ἰδανικῶν καὶ τῶν ἰδανιστῶν, ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι τίποτε ὀλιγώτερον, τίποτε περισσότερον παρὰ μία πλάνη καὶ ὅτι προτιμώτερον νὰ ζῇ κανεὶς μέσα εἰς τὴν πλάνην παρὰ στὴν ἀλήθεια ἡ ὁποία εἶναι ἀσήκωτη γιὰ τὸν πολὺ κόσμο καὶ ὅλη αὐτὴ τὴν ἄρνηση, ποῦ δείχνει ὁ Ἴψεν, ὅλο αὐτὸ τὸ γκρέμισμα τὸτρομερὸ, γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν πραγματικὴ ζωή, νὰ μᾶς σφιχτοδέσῃ περισσότερο μ' αὐτὴ καὶ μὲ τὴν Τέχνη.

Μιὰ ἀγριόπαππια πληγωμένη στὸ κυνήγι ἀπὸ ἕναν πλούσιο γίνεται κατόπιν μιᾶς ἀθῶας κόρης ἡ παιδικὴ λατρεία καὶ αὐτὴ ἡ ἀγριόπαππια εἶναι μιὰ παρὰ πάνω αἰτία νὰ κάνῃ τὴν ἀθῶα ἐκείνη ὕπαρξη νὰ σκοτωθῇ γιὰ τὴν ἀγάπη πρῶτα τοῦ πατέρα της κ' ὕστερα τῆς ἀγριόπαππιας.

Ἡ ἀγριόπαππια στὸ δράμα τοῦ Ἴψεν εἶναι ὅτι ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεὸς καὶ ἡ τύχη διὰ τοὺς ἀρχαίους.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ὁμιλήσῃ τόσο εὔκολα περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἴψεν καὶ σὲ τόσο στενὸν χῶρον, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχομεν καθῆκον νὰ διαλαλήσωμεν εἶναι ὅτι ἡ Ἀγριόπαππια πληγωμένη καὶ βυθισμένη στὸ βυθὸ μιᾶς θάλασσας εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία, πληγωμένη ἀπὸ τοὺς φιλολογικοὺς καὶ θεατρικοὺς καπήλους της καὶ βυθισμένη στὴ θάλασσα τῆς ἀδιαφορίας καὶ ὅτι ἡ Νέα Σκηνὴ, καθὼς φαίνεται θὰ γίνῃ τὸ ἔξυπνο σκυλὶ ποῦ θὰ βουτήξῃ καὶ θὰ τὴν φέρῃ πάλι στὴν ἐπιφάνεια καὶ θὰ τὴν παραδώσῃ σὲ χέρια τίμια καὶ σπλαχνικά, στὸ φῶς καὶ στὸν ἀγέρα ποῦ δίνει ἡ ἀληθινὴ Τέχνη.

Χ.

Ο ΘΕΟΣ ΜΟΥ

Εἶμ' ὁ ἐρωτοχτυπημένος
Τῆς ἀρχόντισσας ζωῆς,
Καὶ τῆς χάρης της γυρίζω
Κράχτης καὶ προσκυνητής.
Γαλιλαῖε, στοὺς μυστικοὺς
Δείπνους σου μή με καλῆς!
Καὶ τοῦ ὀνείρου σὺ ὁ προφήτης
Καὶ τῶν ὄντων ὁ ἀρνητής,
Λωτοστέφανε. μὴ δείχνεις μου
Τὴν ἀφάνταστη νιρβάνα,
—Λάμπε, ἐπάνω μου κ' ἐντός μου,
Φέγγε Ἐσὺ στὸν ἔρωτά μου
Κάμε τον πλανήτη κόσμο!
Λάμπε, ὁ Ἥλιος, ὁ Θεός μου!

Κωστῆς Παλαμᾶς.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ἐὰν ὁ χριστιανικὸς κόσμος κατενόει ἐν τῇ πνευματικῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ τὸν χριστιανισμόν, ἤθελε κλίνει γόνυ σεβασμοῦ ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς ὑπερφυοῦς αὐτοῦ διανοίας, καταπλησσόμενος, θαυμάζων καὶ γεραίρων τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν συνέλαβεν ἔτι ἰδέαν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ φιλοσοφήσαντος ἑλληνικοῦ πνεύματος, τῶν ἀγώνων, οὓς διεξήγαγε, καὶ τῶν μεγάλων ἀληθειῶν, ἃς ἀνεκάλυψε καὶ ἀνέπτυξεν ἰδίως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ νεοπλατωνισμός, ὁ πρόδρομος αὐτὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, ὑπῆρξε δημιούργημα ὑπερφυὲς καὶ δὲν ἐκρίθη ἔτι κατὰ τὴν ἀξίαν του. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνδραποδώδους ὑλοφροσύνης καὶ τῆς ρωμαϊκῆς τυραννίας, ἔσπειρεν ἄφθονα τὰ σπέρματα τῆς ἠθικῆς, τῆς ἀρετῆς, τῶν μεταφυσικῶν ἀληθειῶν καὶ παρεσκεύασε λαμπρῶς τὴν ἐπέλευσιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ ἐν Παλαιστίνῃ ἐνανθρωπίσας Θεὸς συνεπλήρωσεν ὑπερφυῶς τὸ ἀθάνατον αὐτοῦ δημιούργημα, καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐμπεφορημένον ἤδη τῶν ἀληθειῶν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματός του, ἔγνω εὐθὺς τὸν Θεόν, κατενόησε τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας του καὶ ἐθαύμασε τὸ μεγαλεῖόν του. Ἀνέλαβεν ἀμέσως προσηλυτισθὲν τὸ ἔργον τοῦ ἀποστόλου καὶ τοῦ κήρυκος, διέδωκε δὲ τὰς θείας ἀληθείας διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν φιλοσοφημάτων του, διὰ τῶν κηρυγμάτων καὶ τῶν μαρτυρίων του. Παρέσχεν εἰς τὰ δόγματα τοῦ Λυτρωτοῦ ἄνδρας ἐξόχους, θείους, μεγάλους, ἀναπτύξαντας καὶ διατυπώσαντας τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, διέδωκε δ' ἐπ' αἰώνας ἀγωνισθὲν τὴν νέαν πίστιν, ὑφιστάμενον τὸ μαρτύριον καὶ τοὺς διωγμούς. Κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους αἰῶνας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀποκλειστικῶς καθοδηγοῦν καὶ διευθῦνον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, διεμόρφωσε καὶ διέδωκε ταύτην, εἰσήγαγε δὲ τοὺς καρποὺς τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματός του εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἀνέδειξε τὰς φιλοσοφικὰς ἀληθείας του θρησκευτικὰ δόγματα, προωρισμένα νὰ ἐμπνέωσι, νὰ διαπλάττωσι καὶ νὰ ζωοποιῶσιν ἠθικῶς τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Δυστυχῶς, ἐν τῷ διεξαχθέντι ἀγῶνι τῶν ὀπαδῶν τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν Ὀλυμπίων ἐπῆλθον συγχύσεις καὶ ἀλλότριοι ἐπηρεασμοί, τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἔθνος ἀδιαλλάκτως διαιρεθὲν εἰς ἀντίπαλα θρησκευτικὰ στρατόπεδα ἐπάλαισεν εἰς τοὺς κατόπιν αἰῶνας κατὰ τοῦ ἰδίου πνεύματός του. Ὁ χριστιανικὸς ἑλληνισμὸς ἐμφορηθεὶς τῆς νέας πίστεως, ἐνθουσιασθεὶς μεγάλως ἐκ τῆς Παλαιᾶς γραφῆς καὶ τῶν Ἰουδαϊκῶν παραδόσεων, ἐπελάθετο τῆς ἰδίας αὐτοῦ καταγωγῆς, ὁπωσδήποτε, καὶ ἐπάλαισεν ἀδυσωπήτως κατὰ τοῦ ἀνταγωνιζομένου εἰδωλολατρικοῦ ἑλληνισμοῦ. Κατεπολέμησεν ἀμειλίκτως τὴν τέχνην του καὶ τὸν πολιτισμόν του μετὰ τῶν θεῶν του, παρασυρθεὶς πέραν τοῦ μέτρου ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, διετήρησε δὲ μόνον τὴν γλῶσσάν του καὶ τὴν φιλοσοφίαν του. Ἐντεῦθεν ὁ χριστιανισμὸς καὶ ὁ ἑλληνισμὸς παρεγνώρισαν ἀλλήλους, καὶ οἱ ἀρυόμενοι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ἐπελάθοντο τῆς ζωογόνου πηγῆς, ἡ δὲ διάδοσις τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς ἀλλογλώσσους καὶ ἀλλοφύλους, ἀλλοτρίους πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ τὰ ἑλληνικὰ συναισθήματα, ἐξέτρεψε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τὸ νέον θρήσκευμα καὶ ἠμαύρωσε τὸ κάλλος τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ λατινισμός, ὁ διεξαγαγὼν κατὰ τοῦ χριηιανισμοῦ τοὺς ἀδιαλλάκτους διωγμούς, ἐξήρπασεν ἐν Ρώμῃ τὴν ἐκκλησίαν, μόλις ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἀνεκήρυξε θρησκείαν τοῦ κράτους τὰ δόγματα τοῦ Ναζωραίου, καὶ ἐπεχείρησε νὰ ἀναδείξῃ ἑκτοτε τὸν χριστιανισμὸν ὄργανον ἐξουσίας κατακτήσεων, πολιτικῶν σκοπῶν, συμφερόντων ἐγκοσμίων. Οἱ Λατῖνοι Πάπαι ἐπεδίωξαν διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ κυριαρχίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, κόσμοκρατορίαν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ κατέστησαν τὸν Παπισμὸν ἀλλότριον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐχθρὸν ἀδυσώπητον εἰς τὸν ἑλληνισμόν. Ἀποχωρήσαντες τὸ νᾶμα ἀπὸ τῆς πηγῆς, τὸν πατέρα ἀπὸ τοῦ υἱοῦ, ἐδημιούργησαν κατὰ τὸν μεσαίωνα χριστιανικὴν ἐκκλησίαν ὑποθάλπουσαν τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν πολιτικὴν τυραννίαν, ἐχώρισαν δὲ τὴν φωτοβόλον Ἀνατολὴν ἀπὸ τῆς Δύσεως μέχρι τῶν χρονων τῆς Ἀναγεννήσεως, ἥτις καλλιεργήσασα ἐκ νέου τοῦ ἑλληνισμοῦ τὰ ζωογόνα σπέρματα. διέδωκε τὸ πνεῦμα τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὰ ἔθνη τῆς Δύσεως καὶ ἀνέπτυξεν ὑπερέχοντα χριστιανικὸν πολιτισμόν. Ὁ παπισμὸς ἔτι καὶ σήμερον ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τοῖς σκοποῖς αὐτοῦ δὲν ἀντιπροσωπεύει τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν ἀληθῆ οὐσίαν, καὶ ὁ πρωτεσταντισμός, κατὰ δυστυχίαν, ἀπομακρυνθεὶς τῶν ζωηφόρων πηγῶν τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀρύεται μᾶλλον τὸ πνεῦμά του ἐκ τῆς Πεντατεύχου καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀποκλίνει δὲ πρὸς τὸν Μωσαϊσμὸν καὶ τὸν Ἰουδαϊσμόν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ὀρθοδοξίᾳ, κατὰ δυστυχίαν, εἰσεχώρησαν ζιζάνια φθείροντα τὸ πνεῦμα καὶ διαστρέφοντα τὴν ἀποστολὴν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἔθνη ἀλ-

λότρια πρὸς τὸν ἑλληνισμὸν καὶ τὸ πνεῦμά του, μεταχειρίζονται τὸ ὀρθόδοξον θρήσκευμα ὡς ὄργανον πολιτικῶν σκοπῶν καὶ κατακτήσεων, ἐδημιούργησαν δὲ Τσαρικὸν Παπισμόν, πολλῷ χείρονα τοῦ Λατινικοῦ Παπισμοῦ, ξένον δὲ καὶ ἀλλότριον πρὸς τὸν γνήσιον χριστιανισμόν, τὸν ἑλληνικὸν καὶ ὀρθόδοξον, τοῦ ὁποίου τὰ σπέρματα διατηροῦνται ἔτι ἀνέπαφα παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ἔθνει καὶ τὴν ἑλλην. ἐκκλησίαν.

Π. Κ....

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Γ'.

Ἐν τῷ εὐγενεστάτῳ τούτῳ ἀγῶνι ὑπὲρ τῆς ἑνότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐπροταγωνίστησαν οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπεδίωξεν ὁ Μικρασιάτης Ὅμηρος περιγράψας θαυμαστῶς τὰ ἐκ τῆς ἑνότητος τῶν Ἑλλήνων μεγαλουργήματα καὶ τὰς ἐκ τῆς διαιρέσεως καὶ διχονοίας αὐτῶν συμφοράς. Τίνος ἀναγνώστου τὴν προσοχὴν δύναται νὰ διαλάθῃ ὁ βαθὺς τοῦ ποιητοῦ πόνος, ὅτι παρίστησι τὸν Ἀγαμέμνονα, λέγοντα ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἑλλήνων τὰ περιώνυμα ἐκεῖνα:

εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλεύσομεν οὐκ ἔτ' ἔπειτα Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται, οὐδ' ἠβαιὸν (Ἰλ. Β. 379)

Ἢ τίς ἡμῶν δὲν αἰσθάνεται τὴν πικρίαν, μεθ' ἧς τίθησιν ὁ ποιητὴς εἰς τὸ στόμα τοῦ Ὀδυσσέως τὸ

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω, εἷς βασιλεύς. (Ἰλ. Β. 204).

Καὶ καθόλου ἡ τοῦ Ὁμήρου ποίησις ὑπὸ τούτου τοῦ ζωογόνου τῆς ἑνότητος πνεύματος διαπνέεται πᾶσα.

Ἐκ τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως ὡς ἀπὸ πηγῆς ἱερᾶς ἀντλοῦντες οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλλάδος ποιηταὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἑνότητος μελῳδίαν ἀνέμελπον.

Καὶ ἡ κατὰ τὸν Γ'. π. Χ. αἰῶνα ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ τὸ πρῶτον ἀναφανεῖσα φιλοσοφία πρὸς τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἔφερεν. Ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς σχολαῖς τοῦ Γ'. π. Χ. αἰῶνος ὧν ἱδρυταὶ καὶ προβιβασταὶ ἦσαν ἀποκλειστικῶς Μικρασιάται, ἐκυροῦτο καὶ φιλοσοφικῶς τὸ «Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη»· διότι διδάσκουσαι διὰ τῶν μεταφυσικῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ὅτι ὁ κόσμος ἐκ μιᾶς μόνης ἀρχῆς προῆλθε καὶ ὑρίσταται, ὑπεμίμνησκον τοὺς Ἕλληνας ὅτι καὶ ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ἀπὸ μιᾶς διανοίας ὤφειλε νὰ διευθύνηται.

Ὁ δὲ πρῶτος φιλόσοφος Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐποιήσατο καὶ ἐφαρμογὴν τῆς μεταφυσικῆς αὐτοῦ ἀρχῆς ἐπὶ τῆς πολιτικῆς συμβουλεύσας ἵνα αἱ Ἑλληνίδες τῆς Ἰωνίας πόλεις συνασπισθῶσι πᾶσαι εἰς μίαν κοινὴν πολιτείαν διατηροῦσαι ἑκάστη τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν καὶ τοὺς ἰδίους θεσμούς.

Τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ ὠνειρεύετο καὶ ἐπεδίωκεν ἔργῳ ἡ τὰς Ἡρακλείους στήλας τῆς τότε Ἑλληνικῆς μορφώσεως κατέχουσα Μίλητος. Μιλήσιοι πολιτικοὶ ἄνδρες διὰ τῆς λεγομένης Ἰωνικῆς ἐπαναστάσεως ἐπεχείρησαν τὴν ἕνωσιν τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς περσικῆς ἀρχῆς· Ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρας γεωγραφικοὺς πίνακας ἐν χερσὶ κρατῶν ἦλθεν εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα καὶ ἐπεσκέψατο τὰς πρώτας αὐτῆς πόλεις, τὴν Σπάρτην καὶ τὰς Ἀθήνας, προσπαθῶν νὰ καταπείσῃ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν εἰς ἐπιχείρησιν κατὰ τῆς διαιρούσης τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος Περσικῆς ἀρχῆς πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν ἐπικρεμαμένων κινδύνων, ἕνωσιν δὲ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων εἰς μίαν ἰσχυρὰν καὶ ἀκαταμάχητον δύναμιν.

Τὰ ἐκ τῆς Ἰωνικῆς ἐπαναστάσεως ἐπακολουθήσαντα μεγάλα ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ γεγονότα τῶν Μηδικῶν πολέμων ἐπέρρωσαν ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ συνειδήσει τῶν Ἑλλήνων τὴν ἔννοιαν τῆς ἑνότητος. Διότι κατέστησαν φανερωτέρους τοὺς κινδύνους τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἤγαγον τοὺς Ἕλληνας εἰς συναίσθησιν τῆς πραγματικῆς αὐτῶν δυνάμεως καὶ ἐγέννησαν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ συναίσθημα τῆς ἀντεκδικήσεως. Ἔκτοτε βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, φιλόσοφοι καὶ πολιτικοὶ καὶ ῥήτορες κοινὸν ἰδεῶδες εἶχον τὴν κατάπαυσιν τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐρίδων, τὸν συνασπισμὸν αὐτῶν κατὰ τοῦ ἐπιβουλεύσαντος τῇ ἑαυτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τὴν ἕνωσιν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων εἰς μίαν ἐνιαίαν δύναμιν. Τὸ συναίσθημα τῆς ἑνότητος τῶν Ἑλλήνων οὕτως ἐκραταιώθη καὶ ἐκυριάρχησεν, ὥστε οἱ μὴ μετασχόντες τῶν κοινῶν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγώνων οὐ μόνον περιεφρονοῦντο καὶ ηὐτελίζοντο, ἀλλὰ καὶ ἐτιμωροῦντο. Ἡ ἀντίθεσις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ἥτις ἀποδεικνύει σαφέστατα τὴν ἐν τῇ συνειδήσει τῶν Ἑλλήνων πρυτανεύουσαν ἀρχὴν τῆς ἑνότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐγένετο ἰσχυροτάτη.

Οὕτω λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἤδη κατὰ τὸν ε' π. Χ. αἰῶνα ᾐσθάνοντο ἑαυτοὺς ὡς μέλη ἑνὸς ὀργανικοῦ σώματος, ὑπελείπετο δὲ μόνον νὰ καταστῶσι τοιοῦτον καὶ πραγματικῶς.

Ἀποπείρας πρὸς τοῦτο ἐποιήσαντο αἱ μέγισται τῆς Ἑλλάδος πόλεις, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη.

Ὁ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὰς Ἀθήνας κομίσας τὴν φιλοσοφίαν Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος, ὁ διδάσκαλος καὶ φίλος καὶ σύμβουλος τοῦ μεγάλου Περικλέους, ἐδίδασκεν ὅτι ὁ πάγκαλος οὗτος κόσμος, ὁ ἐν καλλίστῃ τάξει καὶ ἁρμονίᾳ καὶ θαυμαστῇ σκοπιμότητι χωρῶν, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ἀποτέλεσμα τυφλῆς τύχης, ἀλλ' εἶνε ἔργον τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου, σκοπίμως ἐνεργήσαντος. Ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀναξαγόρα Περικλῆς τὴν μεταφυσικὴν ταύτην τοῦ διδασκάλου θεωρίαν ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ἐφαρμόζων ἐπεχείρησεν, ἵνα, ὥσπερ εἷς πάνσοφος καὶ παντοδύναμος νοῦς διεκόσμησε τὸ σύμπαν, οὕτω καὶ πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν εἰς μίαν συντάξῃ πολιτείαν καὶ ὑποβάλῃ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν Ἀθηναίων,

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΑΝ

Μητέρα μεγαλόχη στὸν πόνο καὶ στὴ δόξα
Κι' ἂν στὸ κρυφὸ μυήριο ζοῦν πάντα τὰ παιδιά σου
Μὲ λογισμὸ καὶ μ' εἰρο τί χάρ' ἔχουν τὰ μάτια
Τὰ μάτια τοῦτα νὰ δοῦν μέσ' στὸ πανέρμο δάσος,
Ποῦ ξάφνου σοῦ τρόμισε τ' ἀθάνατα ποδάρια;
(Κύττα) μὲ φύλλα ἡ Λαμπρῆς μὲ φύλλα τῶν Βαΐων!
Τὸ θεϊκό σου πάτημ δὲν ἄκουσα, δὲν εἶδα.
Ἀτάραχη σὰν οὐρὸς μ' ὅλα τὰ κάλλη ποῦ χει
Ποῦ μέρη τόσα φαίνται καὶ μέρη εἶνε κρυμμένα
Ἀλλά, θεὰ δὲν εἰμπορῶ ν' ἀκούσω τὴ φωνή σου
Κ' εὐθὺς ἐγὼ τ' Ἑλληνικοῦ κόσμου νὰ τὴν χαρίσω
Δόξα χ' ἡ μαύρη ἔτρα του καὶ τὸ ξερὸ χορτάρι.

Δ. Σολωμός

Ποιμένες τῆς Ἀρκαδίας

οἵτινες τότε τὸν νῦν καὶ τὴν διάνοιαν των Ἐξεπροσώπουν. Τὸ αὐτὸ ἐχείρησε ἀνέλαβε μίαν γενεὰν μετὰ ταῦτα ἡ Σπάρτη διὰ τοῦ Ἀγησιλάου, ὅστις ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶ Ἑλληνίδων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλεων πτερούμενος προήλαυνε νικηφόρως πρὸς τὴν Περσίαν. Ἀλλ' ἀμφότεραι αὗται αἱ ἀπόπειραι ἀπέτυχον, ἔνθεν μὲν διότι ἡ φιλοτιμία ἑκατέρας τῶν πρώτων τῆς Ἑλλάδος πολεω δὲν ἠνείχετο νὰ ἴδῃ ἄρχουσαν αὐτῆς τὴν ἀντίπαλον, ἐνθεν δὲ καὶ μάλιστα διότι αἱ περὶ ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας κρατοῦσαι ἐν τῇ πολιτικῇ τελεῖς καὶ ῥίλαυτοι καὶ οὐκ ἀνθρωπικαὶ δόξαι οὐδετέρα κατέστησαν δυνατὸν νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ἣν οἱ θεῖοι τῆς φύσεως μυσταγωγοὶ καὶ μεγάλαι τῆς Ἑλλάδος διάνοιαι βαθέως συνῃσθάνοντο καὶ μεγαλοφώνως ἐκήρυξαν.

Ἀλλ' ὅπερ δὲν κατώρθωσαν αἱ δυνατώταται τῆς Ἑλλάδος πόλεις κατώρθωσεν ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ ἐνσαρκωθεῖσα. Διὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸ ἑλληνικὸν γένος οὐ μόνον τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἑνότητα ἠξιώθη νὰ ἴδῃ συντετελεσμένην, ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς ρυλετικῆς πολιτείας προβὰν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα καθέλου εἰς ἑαυτὸ ἀναλαβὸν ἐπειράθη νὰ δημιουργήσῃ κόσμου πολιτείαν, παιδαγωγεῖον τῆς ἀνθρωπότητος, διδασκαλεῖον ἀρετῆς, πολιτείαν, ἧς οἱ πολῖται οὔτε κατὰ τὴν περιβολὴν οὔτε κατὰ τὴν γλῶσσαν οὔτε κατὰ τὴν θρησκείαν ἔμελλον νὰ διακρίνωνται, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ κακίαν. Ἡ ἀντίθεσις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων θὰ ἤρετο, ἤτοι δὲν θὰ ἐδήλου πλέον διαφορὰν γένους, ἀλλὰ διαφορὰν ἠθικῆς ποιότητος. Ἕλληνες τοῦ λοιποῦ θὰ ἐκαλοῦντο οἱ ἀγαθοὶ εἰς οἱανδήποτε φυλὴν καὶ ἂν ἀνῆκον, βάρβαροι δὲ οἱ κακοί.

Ἀλλ' ἐν τῷ ὕψει τούτῳ τοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρατηθῶσιν οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Δυστυχῶς σπανιώτατον τυγχάνει ὂν τὸ φαινόμενον νὰ βασιλεύωσιν οἱ φιλόσοφοι ἢ νὰ φιλοσοφῶσιν οἱ βασιλεῖς, ὅπερ κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα πρώτιστος ὅρος τοιαύτης βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Οἱ διαδεξάμενοι τὸν Μ. Ἀλέξανδρον οὐ μόνον τὴν κοσμοπολιτικὴν σταδιοδρομίαν ἐκείνου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συνεχίσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν Ἑλλήνων ἑνότητα διέσπασαν καὶ κατεκερμάτισαν.

Ἀλλὰ τὸ κτηθὲν οὐκ ἀπώλετο.

Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἐξήρθη ὑπεράνω ἐθνικῶν διακρίσεων, ἠσθάνετο ἑαυτὴν ὡς καθολικὴν ψυχὴν τῶν ἐθνῶν, ἀνέλαβεν ἐν ἑαυτῇ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὡς ψυχὴ τῆς ἀνθρωπότητος σκοπὸν ἑαυτῇ προέβαλε τὴν τελείωσιν καὶ εὐδαιμονίαι τοῦ ἀνθρώπου καθόλου. Ἀπὸ τῆς περιωπῆς ταύτης δὲν διέκρινε πλέον φραγμοὺς χωρίζοντας ἔθνη καὶ λαούς, ἀλλ' ἀνθρώπους μόνον ἀνυψώσεως καὶ τελειώσεως χρῄζοντας. Ὁ ἑλληνισμὸς κατέστη ἀνθρωπισμός.

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

— Ζεντίνα, μία μπύρα ἀκόμη στὴν ὑγειά σου.

Τὰ ποτήρια μὲ τὸν ἀφρώδη ζῦθον συγκρουσθέντα ἀνέδωκαν ἦχον ραγισμένης ὑάλου,

— Ταραραράμ, τόμ, τόμ. Καλὰ Χριστούγεννα, Ζεντίνα.

— Τὰ 'δικά μας πέρασαν.

— Δὲν πειράζει, μπίζ.

Τὸ ἀστεῖον πριονισθὲν ἀπὸ τὴν παράλυτον ἐκ τῆς μέθης γλῶσσάν του διήγειρεν ἕνα θορυβώδη γέλωτα, τόσον θορυβώδη, ὥστε οἱ τοῖχοι τοῦ καφὲ-σαντὰν ἐκωδώνισαν.

Ἡ προσκληθεῖσα διὰ τοῦ ὀνόματος Ζεντίνα ἀναποδογύρισε τὸ κάθισμα, ἐφ' οὗ ἐστήριζε τοὺς πόδα, της, διὰ νὰ διπλασιάσῃ τὸν θόρυβον, εἰς τὸν ὁποῖον εὕρισκεν

ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν. Οἱ ἄλλοι θαμῶνες τοῦ καφὲ-σαντὰν ἐγελοῦσαν ἀκόμη.

Θὰ ἦτον ἡ δεκάτη ἢ δωδεκάτη φιάλη ζύθου, ἥτις ἐχύνετο εἰς τὰ ποτήρια.

Ἡ μέθη τὸν εἶχε πλέον ἐξ ὁλοκλήρου κυριεύσει,

Τὰ μάτια του ἦταν ὁλοπόρφυρα, αἱ χεῖρες κατέπιπτον ἄτονοι, ἡ δὲ κεφαλὴ ἔκλινεν ὁτὲ μὲν ἐμπρός, ὁτὲ δὲ ὀπίσω.

— Ζεντίνα ἕνα φιλί.

— Ἄ, ἆ, ἆ, ἆ, ἠκούσθησαν φωναί.

Καὶ ἡ σύμβασις περὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς περιστάσεως, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ ὑπογραφῇ μεταξὺ τῶν χειλέων ἐναυάγησέν.

— Τότε ἕνα μπουκάλι ἀκόμα μπύρα.

Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ φιλήματος ἐγένετο πάραυτα· ἡ φιάλη ἐκομίσθη ἀπὸ τὸ γκαρσόνι καὶ ἐπλήρωσε κα τὰ ποτήρια τῶν δύο, ἅτινα μετ' ὀλίγον ἐκενώθησαν πάλιν.

Ἡ ἐσχάτη μέθη ἤρχισε νὰ ζωγραφίζεται τώρα εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Ἕνα χρῶμα λευκοπράσινον ἔβαφε τὰς παρειάς, οἱ ὀφθαλμοὶ ἔδυον, αἱ δὲ σιαγόνες συνεκρούοντο. Δὶς ἐδοκίμασε νὰ ἐγερθῇ διὰ νὰ φύγῃ καὶ δὶς κατέπεσε βλασφημῶν.

Ὅταν ἔφθασεν ἡ πρώτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος τὸν διέταξεν ν' ἀπέλθῃ. Ἦτο ὁ τελευταῖος. Εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν ἀναδίδουσαν σύνθετόν τινα ὀσμὴν καπνοῦ σιγάρων καὶ κολωνίας οὐδεὶς παρέμενε πλέον.

Πάντες εἶχον ἀναχωρήσει ἐκτὸς αὐτοῦ.

Τέλος τὸν ἐβοήθησαν νὰ ἐγερθῇ. Ὅταν ἐστηρίχθη εἰς τοὺς πόδας του, ἐκύτταξε γύρω μὲ μάτια κατακόκκινα καὶ πρησμένα καὶ ἐκραύγασε·

— Ζεντίνα.... μία μπύρρρρα !

Ἀλλ' οὐδεὶς τοῦ ἀπεκρίθη.

Προέβαλε τότε τὸν ἕνα πόδα διὰ νὰ στηριχθῇ καὶ διὰ τῶν χειρῶν ὤθησεν αἰφνιδίως τὴν τράπεζαν καὶ ἀνέτρεψε τὰς κενὰς φιάλας καὶ τὰ ἄλλα σκεύη, τὰ ὁποῖα πεσόντα εἰς τὸ δάπεδον κατεθρυμματίσθησαν.

Εἰς τὸν θόρυβον εἰσώρμησαν δύο ἀστυφύλακες, οἵτινες καὶ τὸν ἔσυραν ἔξω. Εἰς τὴν ἐξώθυραν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν τοῦ κατέφερε δύο λακτίσματα εἰς τὴν ράχιν, τὰ ὁποῖα τὸν ἠνάγκασαν νὰ κυλισθῇ εἰς τὸ λασπωμένον πεζοδρόμιον,

Ὅταν ἀνηγέρθη ἐτόνισεν ἀνατριχιαστικὰς βλασφημίας καὶ ἐπροχώρησε παραπαίων.

∞

Εἶνε νὺξ ἀκόμη. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀστέρες ὠχριῶντες ἀγγέλλουν τὴν ἀνατολήν.

Ἡ πόλις κάτω κοιμᾶται.

Σκιαί τινες μόνον ἀθορύβως διασχίζουν τοὺς δρόμους.

Ἔχει φθάσει εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ βουτηγμένος εἰς τὴν λάσπην.

Μόλις βαδίζει στηριζόμενος εἰς τοὺς τοίχους, τοὺς φανοὺς καὶ τὰ δένδρα,

Εἰς ἕκαστον βῆμα τὰ γόνατά του λυγοῦν καὶ τὸν ἀναγκάζουν νὰ σύρεται.

Κάπου-κάπου τραυλίζει καὶ ἀ μίαν ὕβριν.

Ἔξαφνα μέσα εἰς τὴν γαλήνην τὴν ἀπόλυτον καὶ γλυκυτάτην ἀργὰ-ἀργὰ σημαίνει καμπάνα τῆς ἐκκλησίας.

— Ἐβίβα, μουρμουρίζει καὶ ἐσπαθεῖ νὰ γελάσῃ, ἀλλὰ τὸ μειδίαμα σχηματίζει μίαν τυχὴν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χείλους καὶ ἐπιστρέφει πάν.

Μία λωρὶς γλαυκὴ περιζωννύει ἰαν δέσμην ρόδων πρὸς ἀνατολάς. Αἱ πρῶται λάμψεις ἐμοσβύνουν κάτω, τὸ φῶς τοῦ λυκαυγοῦς πνευστιᾷ ἀριβάλλον. Ἡ νὺξ καὶ ἡ ἡμέρα ἀμφισβητοῦν τὸν οὐρανὸν.

Καὶ εἰς τὴν πάλην τὴν ἄνισον, εἰς τὴν πάλην τὴν σιωπηρὰν ἡ καμπάνα μονολογεῖ.

Εἰς τὸν ἀέρα σβύνουν γλυκὰ-γλυκ οἱ ἦχοι ὡς στεναγμὸς ἀγγέλων, ἀγγέλων ἀγαπώντο.

Στηρίζεται εἰς ἕνα φανάρι τώρα τοῦ δρόμου καὶ μονολογεῖ καὶ αὐτός.

Ἡ καμπάνα χτυπάει γλυκὰ-γλυκ. Ἀπὸ τοὺς δρόμους περνοῦν πολλοὶ διευθυνόμενοι εἰς τοὺς ναούς.

— Μωρὲ Χριστούγενν· μπᾶ διάλε τὸ ξέχασα, ἐτραύλισε, καὶ ἤλλαξεν ἀποτόμως διεύνσιν, ἀκολουθήσας τὴν ἀριστερᾷ ἀνοιγομένην ὁδόν.

Μετά τινα βήματα ἄρωμα θυμιάματος ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ. Εὑρίσκετο ἐγγὺς τοῦ ναοῦ ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ τὰς θύρας τοῦ ὁποίου στῆλαι ωτὸς ἑξακοντιζόμεναι ἐφώτιζον τὰ γελαστὰ πρόσωπα παίδων συνηθροισμένων πρὸ αὐτοῦ.

— Μωρρὲ Χριστούγεννα, ἐπανέλαβ, καὶ ἔστη συλλαβίζων ἀκατάληπτά τινα.

Αἴφνης εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸ ὠχρόλευκον ἐκ τῆς κρεπάλης καὶ τῆς ἀγρυπνίας διεχύθη μία ἔκφρασις πόνου. Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του δὲ τοὺς ημιανοιγομένους ἐσπινθηροβόλησεν ἓν δάκρυ, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον ἐκύλισε κάτω.

Ἡ καμπάνα χτυπάει ἀπό τινος γλυκὰ-γλυκά.

Ὁ ὄρθρος γλυκὺς πληροῖ ἁρμονιῶν τὸν ναόν. Νέφος ὑπόφαιον λιβανωτοῦ φθάνει μέχρι τοῦ θόλου. Χορὸς παίδων ψάλλει τὴν δόξαν τὴν αἰώνιον τοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ γεννηθέντος.

Καὶ ἡ καμπάνα γλυκὰ-γλυκὰ χτυπάει.

Τώρα ἡ ψυχή του ἀσπαίρει εἰς τὰ χείλη του.

Κάτι γεννᾶται μέσα του τὸ ὁποῖον τοῦ γεμίζει τὴν ψυχὴν μελαγχολίαν.

Ἓν κῦμα λευκοῦ φωτὸς διέρχεται πρὸ αὐτοῦ καὶ διὰ μίαν στιγμὴν ὁ νοῦς του ἀποβάλλει τὸ σκότος καί φωτίζεται,

Κάτι ξημερώνει μέσα τοῦ. Ἕνας κόσμος περασμένος, μιὰ λησμονημένη ζωή, μία εὐτυχία ἐνταφιασθεῖσα ζῶσα.

Περνοῦν πρὸ αὐτοῦ οἱ ὡραῖοι χρόνοι, μιᾶς χρυσῆς ἡλικίας.

Πρὸ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ λέπει ἑαυτὸν ἱστάμενον. Εἶνε λευκὸς ὅλος, ἀπὸ κεφαλῆ μέχρι ποδῶν, ἔκφρασις χαρᾶς φωτίζει τοὺς ὀφθαλμούς

Ἡ φαντασμαγορία τὸν γοητεύει καὶ τείνει τὰς χεῖρας διὰ νὰ συλλάβῃ τὸ εἴδωλ του, ἀλλ' ἡ εἰκὼν ἐξατμίζεται ὅπως τὸ νέφος τοῦ λιανωτοῦ καὶ ὁ μεθυσμένος τοῦ εἰδώλου του λάτρης καταίπτει εἰς τὸ προστύλιον τοῦ ναοῦ ἔχων τὰς χεῖρας ἀκόη τεταμένας καὶ τραυλίζων·

— Ὦ, μὴ μοῦ φύγῃς μὴ μοῦ φύγῃς !

Τ. Μωραϊτίνης

Η ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΗ

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ ἔαρος κοιμένη ἡ Ἀθηνᾶ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἐξώστου τοῦ ἄνω ατώματος τῆς οἰκίας της καὶ ἔχουσα τὰ βλέμματά της ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν ἀνεμνήσθη προσφιλοῦς αὐτῇ προσώπου, τῆς φίλης της Οὐρανίας δέκα ὀκτὼ ἐτῶν ἡμέρας ἀνεπόλει ἐν τῇ μνήμῃ της ὅτ ὄθλθε μετ' αὐτῆς, ἐνεθυμεῖτο δηλαδὴ ὁλόκληρον τὸν ἀδικὸν βίον, ὃν διήνυσαν αἱ δύο καλαὶ φίλαι καὶ ὅστις ἦ ποικίλος διὰ τὰ διάφορα μικροεπεισόδια ἅτινα σύθως συμβαίνουσι κατ' αὐτόν. Τέλος ἐφαντάζετο τ παρελθὸν ἐνώπιόν της, ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ παρελθόν, τὸ ἀλησμόνητον δι' αὐτήν. Πόσον ἐπεθύμει ἤδη αὐτήν, ὡς ἁρμονικοὺς καὶ γλυκεῖς ἤχους τῆς φωνῆς της, τὸ λήρη μελῳδίας ἄσματά της, τὰ ὁποῖα ἔψαλλε πολλάκ μετὰ τῆς φίλης !

Αὐτὴ ἡ γλυκεῖα φίλη, ἠν ὅσον ἠγάπα καὶ τόσον ἐπεθύμει πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ναχωρήσῃ μετὰ τοῦ πατρός της εἰς ἄλλην ἤπειρον τὴν Ἀμερικήν, ὁπόθεν μίαν καὶ μόνην ἐπιστολὴν εἰς διάστημα τῶν δύο ἐτῶν εἶχε στείλῃ πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ ταύτην ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ξένον μέρος, τὴν γῆν τ Νέου Κόσμου, περιγράφουσα ἐν αὐτῇ τὰ τοῦ τεσσαρονθημέρου θαλασσίου ταξειδίου διάφορα συμβάντα. Δτέραν τοιαύτην δὲν στέλλει ἡ Οὐρανία μέχρι τῆς στιγῆς ταύτης, διὸ καὶ αἰσθητικωτέρα γίνεται εἰς τὴν ντασίαν τῆς φίλης της, ἥτις δημιουργεῖ διάφορα ὅσα, νὰ δικαιολογήσῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν σιωπὴν τῆς φίλης τ.

Τὸ τόσον μακροχρόνιον διάστημα σιωπῆς, ἐὰν ἐτύγχανε φίλου πρὸς φίλον, δὲν ἐδικαιολογεῖτο καὶ ἡ φιλία των ἤθελε διαρραγῇ κολώτερον τῆς φυσαλίδος τοῦ βράζοντος ὕδατος καὶ ἡ ἡλικιή του καρδία ἤθελε ρίψῃ τὸ αἴσθημα τοῦτο εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Λήθης, ὅπου καὶ τόσα ἄλλα ρίπτει ἀνδρικὴ καρδία ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ νὰ δικαιολογῇ τὴν φίλην της ἡ ουσα : «δὲν μοὶ γράφει, διότι ἔχει πολλὰς ἀσχολίας, ς περιβληθεῖσα τῶν φροντίδων τῆς οἰκοδεσποίνης, *ἀκη δὲ ὅτι*, ὡς μοὶ ἔγραψεν, *δὲν θὰ παραμείνῃ ἐκεῖ ἐπὶ πὺ διὰ λόγους ὑγείας*. Καὶ ἐν ᾧ ἐγὼ ἤδη ἀναμένω ἐπιστολήν της, ἴσως μάθω αὔριον ὅτι ἀφίκετο, καὶ τότε ὁποία ἠαράμου; ἀπερίγραπτος..»

Ταῦτα ἐρρέμβαζεν ἡ Ἀθηνᾶ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην.

. . . . . .

Μῆνες παρῆλθον ἔκτοτε καὶ ἡ ἀποδημήσασα δὲν γράφει. δὲν φαίνεται, ἄλλα δύο ἔτη καὶ ἀκόμη. Καίτοι παρῆλθον οἱ τέσσαρες ἐνιαυτοὶ δὲν παύει τὸ φιλικὸν αἴσθημα τῆς Ἀθηνᾶς ἀλλ' ἔτι μᾶλλον κρατύνεται ἐν αὐτῇ καὶ ἀγαπᾷ περισσότερον τὴν φίλην της, τὴν ἐνθυμεῖται εὐφανταστότερον καὶ ἀεννάως προφέρει τὸ γλυκύ της ὄνομα δακρύουσα. Τί φιλία !

Φιλία πρωτότυπος, φιλία ἀγνή, ἀπαράμιλλος. Τοιούτου εἴδους φιλίαν πόσοι δὲν ζηλεύουν καὶ δὲν λέγουσιν, ὅτι θέλουσι τηρήσῃ διαρκῶς ταύτην μεταξὺ τῶν φίλων των ; Ἄπειροι, ἴσως ὅλοι. Ἀλλὰ καὶ πόσοι δὲν εὐχαριστοῦνται ἐκ τῆς στάσεως ταύτης τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν ἐτήρησεν ἀπέναντι τῆς λατρευτῆς της φίλης : πάλιν ἄπειροι . . .

. . . . . .

Ἡ Οὐρανία ἐν τούτοις δὲν εὑρίσκεται ἐν Ἀμερικῇ, ἔνθα τὴν φαντάζεται ἡ Ἀθηνᾶ ἀλλ' εἴς τινα ἐκεῖ, δωδεκάωρον ἀπέχουσαν τῆς πατρίδος των νῆσον — Φ — νυμφευθεῖσα πρὸ διετίας ! ! !

Καὶ τὴν εἴδησιν ταύτην ἡ ἀκραιφνὴς καὶ σπανία της φίλη Ἀθηνᾶ μανθάνει ὅλως τυχαίως καὶ μάλιστα μετὰ πάροδον τεσσάρων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ των.

Ἡ εἴδησις αὕτη τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Οὐρανίας πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἐχαιρετίσθη εὐχαρίστως παρ' αὐτῆς διότι ἡ φίλη της εὐδαιμόνει, ηὐτύχει.

Ἀλλὰ καὶ ἐλυπήθη συγχρόνως διότι ἡ ἀναγγελία τῆς χαρμοσύνου ἑορτῆς ἔφθασε πρὸς αὐτὴν μετὰ πάροδον χρόνου καὶ ὅλως τυχαίως. Ἠννόησε πλέον ὅτι ἐλησμονήθη παρ' ἐκείνης, ἣν ἐλάτρευε καὶ δι' ἣν ἠδύνατο νὰ θυσιασθῇ.

Τοσοῦτον ἀπόνως βλέπουσα τὴν φίλην της φερομένην πρὸς αὐτὴν ἠναγκάσθη νὰ μεμφθῇ τὸν κόσμον σχεδὸν ἅπαντα διὰ τὴν ἀστάθειάν του καὶ τὸ ἐπιλῆσμον αὐτοῦ ὡς πρὸς τοὺς φίλους. Καὶ ἐπὶ πολὺ ἀναλογιζομένη τὴν μεταβολὴν τῶν ἀνθρώπων κατελήφθη ὑπὸ μαρασμοῦ ὅστις ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἤθελεν ἀποστείλῃ ταύτην μακρὰν τῆς τύρβης τῶν ψευδῶν ὄντων, τῶν κινουμένων καὶ μὴ ἐννοούντων, προσποιουμένων καὶ μὴ ἐχόντων θετικότητα καὶ βάσιν οὐδεμίαν. Πλησιάζουσα δὲ εἰς τὰ πρόθυρα . . . τοῦ ἀγνώστου κόσμου καὶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ἡμᾶς ἐστέναξεν ἐνδομύχως.

«*Ἔ ! εἰπεν, ψευδὴς εἶνε ὁ κόσμος ὅλος. Τὰ δένδρα ὀλίγον μόνον χρόνον περιποιοῦνται τὰ φύλλα των κατόπιν τὰ καταρρίπτουσιν ἵνα τὴν περιποίησιν τῶν πρώτων προσφέρουσιν εἰς νέα. Ὁ ποταμὸς ἀλλάσσει· ἐπί τινα μόνον χρόνον ἔχει μίαν κοίτην ἔπειτα τὴν ἀλλάσσει. Τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀλλάσσουσι τοὺς φίλους των. Καὶ δύο μόνον πράγματα δὲν ἀλλάσσουσι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ : ὁ χρόνος τὰς ἐποχάς του καὶ ἡ χελιδὼν τὴν φωλεάν της*».

Ἀμ. Κοντοστεργίου

(πτυχιοῦχος διδασκάλισσα

ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ

ΤΗΣ "ΑΤΤΙΚΗΣ ΙΡΙΔΟΣ,,

Διὰ τοῦ παρόντος φύλλου ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** συμπληρώνει τὸ τέταρτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της. Ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον τετραετίαν ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** ἐξεδόθη τακτικώτατα καὶ ἀνελλιπῶς. Δὲν ὑπάρχει σύγχρονον Ἑλληνικὸν περιοδικὸν ἐκδοθὲν τακτικῶς ὡς ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις**. Ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** ἠξίωται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀληθὲς κάτοπτρον τῆς πνευματικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι, φιλολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς. Δι' αὐτῶν στηλῶν αὐτῆς παρήλασαν ὅλοι οἱ γνωστοὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος. Οὐδὲν σύγχρονον Ἑλληνικὸν περιοδικὸν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ πλουσιωτέραν καὶ ποικιλωτέραν ὕλην. Διηγήματα, ποιήματα, ἱστορικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ μελέται καὶ κοινωνικαί, μεταφράσεις ἐκ τῶν διασημοτέρων ξένων συγγραφέων. Ὕλη ἐλαφρὰ καὶ σοβαρὰ δυναμένη νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸν πλέον ἰδιότροπον ἀναγνώστην. Ὁ κάτωθι παρατιθέμενος κατάλογος καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν, ἱερῶν καὶ δημοσιογράφων τῶν ὁποίων πλεῖστα ἔργα ἐδημοσίευσεν ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις**, ἀποτελεῖ τρανωτάτην ἀπόδειξιν τῶν ὅσων ἄνω εἴπομεν τῆς ἐπὶ ὁλόκληρον τετραετίαν δράσεως καὶ πλήρους ἐπιτυχίας τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ. Ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν δημοσίευσιν ἔργων τῶν ὁποίων μόνον ἡ ὑπογραφὴ θὰ ἦτο ἀρκετὴ ἔγγυησις περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλλὰ θέλουσα νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ἐνδυναμώσῃ εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα τῶν γραμμάτων ἀντὰ εὐγενῆ ἐρασιτέχνην, μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ περισσῆς ἀνεκτικότητος παρεχώρησε τὰς στήλας αὐτῆς ὡς εἶν εὔκολον νὰ ἐννοηθῇ τοῦτο ἐκ τοῦ παρατιθεμένου κάτωθι καταλόγου.

Ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** οὐχὶ διὰ τοῦ πολλοῦ θορύβου καὶ τῶν συνήθων ρεκλαμῶν κατόρθωσε νὰ ἑδραιώσῃ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τακτικὴν αὐτῆς ἔκδοσιν τυχοῦσα τῆς ὑποστηρίξεως ἀπείρου πλήθους ἀφοσιωμένων καὶ διακεκριμένων συνεργατῶν, εἰς τοὺς ὁποίους αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἐκφράσῃ ἐγκάρδια εὐχαριστήρια. Ἐπίσης πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ **Ἀττικὴ Ἶρις** διέγραψε συνετὴν ὁδὸν μὴ ἀναμιχθεῖσα κυρίως εἰπεῖν εἰς φιλολογικοὺς καὶ γλωσσολογικοὺς ἀνταγωνισμούς, χρησιμεύσασα μόνον ὡς ἔδαφος συζητήσεως καὶ μόνον κατάξασα τὰ ἀδικήματα καὶ τὴν καπηλείαν ἐμπόρων φιλολόγων.

Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολὺ ἀπέχει εἰσέτι νὰ παραδεχθῇ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν ἡ εὐγενοῦς αὐτῆς ἀποστολῆς, ἀλλ' οὐχ ἧττον δὲν ὑστέρησε κατ' ἔτος μεταρρυθμιζομένη καὶ βελτιουμένη. Κατὰ τὴν ἕξαν ἔτος ἐξεδόθη ἐπὶ πολὺ καλλιτέρου χάρτου καὶ γενικῶς καλλιτεχνικωτέρα. ἐλπίζει δὲ σὺν τῷ χρόνῳ ὅπως γίνῃ τέλειον περιοδικὸν ἐφάμιλλον τῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ ἐθνικὸν ἀληθῶς ἀνάγνωσμα καὶ τοῦτο ἐλπίζοουσα εἰς τὴν ὑποστήριξιν παντὸς φιλοπρόδου καὶ φιλοπάτριδος.

Ἰδοὺ ὁ κατάλογος τῶν ὀνομάτων συγγραφέων καὶ ποιητῶν κλ. τῶν ὁποίων ἔργα ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἀττικὴ Ἶρις»

Γ. Μιστριώτης, Μαρ. Εὐαγγελίδης, Γ. Χατζιδάκης, Κ. Μητσόπουλος, Τ. Ἀργυρόπουλος, Α. Χρηστομάνος, Π. Καρολίδης, Ἄγγ. Βλάχος, Α. Κρασσᾶς, Ν. Σαρίπολος, Α. Φιλαδελφεύς, Ἐμμ. Ῥοΐδης, Γ. Μαρκορᾶς, Γ. Σουρῆς, Κλ. Ραγκαβῆς, Κ. Παλαμᾶς, Γ. Ψυχρῆς, Αρ. Προβελέγγιος, Γ. Δροσίνης, Κ. Μανιάκης, Σ. Παγανέλης, Ἀνδ. Λασκαράτος, Ν. Φωκᾶς, Παῦλος Νερβάνας, Ν. Ἐπίσκοπόπουλος, Ν. Σπανδωνῆς, Α. Καρκαβίτσας, Χ. Χρηστοβασίλης, Γ. Καλλισπέρης, Π. Ἀξιώτης, Δ. Καμπούρογλους, Α. Δαλλαπόρτας, Γ. Στρατήγης, Ι. Πολέις, Στ. Βάλβης, Ι. Φραγκιᾶς, Ν. Λάσκαρης, Ζ. Παππαντωνίου, Π. Βασιλικός, Σ. Στεφάνου, Γ. Κιπίσης, Χρ. Βαρλέντης, Ε. Ρέπουλης, Στ. Μαρτζώκης, Μ. Μαλακάσης, Ι. Γρυπάρης, Γ. Καλοσγοῦρος, Κ. Σάμιος, Ο. Ρουσόπουλος, Δ. Βαρδουνιώτης, Λ. Χρηστοβίτς, Μ. Ἀγαθόνικος, Θ. Ζωιόπουλος, Α. Ν. Γεωργακόπουλος, Σ. Ζωγραφίδης, Α. Μοσχονᾶς, Ι. Ἰωαννίδης, Δ. Καλογερόπουλος, Ἰ. Μανιατάκης, Γ. Χαντζηγιαννάκογλους, Στ. Μαρούλης, Α. Δαρλάκος, Δημ. Δεσμίνης, Τάκ. Κόρθος, Π. Ν. Διβάρης, Κ. Γιαννακάκης, Β. Ἀντωνόπουλος, Ἀλ. Πατρίκιος, Ν. Γκινόπουλος, Β. Μεντζελίδης, Γ. Κατσιφός, Κ. Ἀντωνιάδης, Ηλ. Οἰκονομόπουλος μεταφρ. Β. Οὔγκῶ, Δημ. Μαῦσσος, Ἀνδ. Μόρφης, Ν. Κυπαρίσης, Σ. Σκίπης, Ι. Δημητρόπουλος, Μ. Γαλανός, Ι. Καλούτης, Α. Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. Γρυπάρης, Θ. Κοτσελόπουλος, Δ. Γ. Τραμπαδῶρος, Κ. Μιχαλόπουλος, Μ. Σακελλαρόπουλος, Μ. Δασκαλάκης, Ν. Κοτσάκης, Π. Μανουσάκης, Α. Καραβίας, Ἀκυών, Ν. Σεϊτανίδης, Δ. Πουλάκης, Α. Ἀβούρης, Ι. Π. Χρυσανθόπουλος, Γ. Σαγιαξῆς, Δ. Φιγκόπουλος, Γ. Νικολαΐδης, Κ. Σπανούδης, Κ. Μπέλλος, Ν. Ι. Λεονταρίτης, Γ. Δ. Μάνεσης, Κ. Καιροφύλας, Α. Νικολάρας, Γ. Κυριαζῆς, Σ. Κ. Στάθης, Β. Βέργος, Α. Νέη, Ζ. Τυπάλδος, Ι. Ζάμπας, Ν. Ζαχαρίου, Α. Καρόνης, Α. Θέρος, Ν. Παπαδάκης, Γ. Μαντζούνης, Σ. Δεβιάζης, Ι. Ι. Παππασταθόπουλος, Ν. Βέης, κλ.

Κυριῶν καὶ Δεσποινίδων.

Εὐγ. Ζωγράφου, Μαρ. Μιχαλοπούλου, Λέλα Μαντζούνη, Μαρίκα Φιλιππίδου, Ἄννα Σερουΐου Σεβ. Καλλισπέρη, Εἰρ. Κανακάκη

Διάφοροι μεταφράσεις τῶν·

Max Nordau, E. Salmon, Catulle Mandes, Σατωβριάνδου, Chiller, Λ. Τολστόν, Α. Πούσκιν, Taine, Renan κλπ.

Ἕνεκα τοῦ στενοῦ χώρου δὲν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν πληρέστερον καὶ λεπτομερέστερον κατάλογον τῶν περιεχομένων ἔργων καὶ συγγραφέων ἐν **Ἀττικῇ τῇ Ἴριδι**, ζητοῦμεν δὲ συγγνώμην ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ τοὺς ἀναγνώστας μας διὰ τὰς τυχὸν παραλείψεις ἡμῶν.

Ἡ Διεύθυνσις